

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งสนับสนุนโดยมูลนิธิหนังสือพิมพ์ไทยรัฐตามการรับรู้ของผู้บริหาร ครูและผู้นำชุมชน มีสาระสำคัญ ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 2 ประการคือ

1. เพื่อศึกษาการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาซึ่งสนับสนุนโดยมูลนิธิหนังสือพิมพ์ไทยรัฐตามการรับรู้ของผู้บริหาร ครูและผู้นำชุมชน
2. เพื่อศึกษาปัญหาและความต้องการของผู้บริหาร ครูและผู้นำชุมชนเกี่ยวกับการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาซึ่งสนับสนุนโดยมูลนิธิหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ

วิธีดำเนินการวิจัยและตัวอย่างประชากร

1. ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ อาจารย์ใหญ่ หรือครูใหญ่ และผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ หรือผู้ช่วยครูใหญ่ หรือผู้ที่เคยปฏิบัติหน้าที่รักษาราชการแทน อาจารย์ใหญ่หรือครูใหญ่ ในโรงเรียนไทยรัฐวิทยา 52 โรงเรียน จำนวน 100 คน ครูผู้สอนจำนวน 96 คน และผู้นำชุมชนที่ทำหน้าที่กรรมการศึกษา จำนวน 101 คน รวมตัวอย่างประชากรทั้งหมดจำนวน 297 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบประเมินการจัดการศึกษาในโรงเรียนไทยรัฐวิทยาคตามการรับรู้ของผู้บริหาร ครูและผู้นำชุมชน ผู้วิจัยนำเกณฑ์ประเมินสถานศึกษาไทยระดับประถมศึกษาของ สุนน อมรวิวัฒน์ (2529 : 113-124) มาใช้ทั้งหมด ยกเว้นแบบประเมินของผู้นำชุมชนซึ่งผู้วิจัยนำมาปรับปรุงข้อความให้เหมาะสม

2.2 แบบสอบถามเพื่อสำรวจปัญหาและความต้องการในการจัดการศึกษาในโรงเรียนไทยรัฐวิทยา ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยศึกษาจากหนังสือวารสาร เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสัมภาษณ์ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ของมูลนิธิหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ แบบมาตราส่วนประเมินค่าและแบบปลายเปิด เพื่อสอบถามสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบ สภาพทั่วไปของโรงเรียน ปัญหาและความต้องการจัดการศึกษากันต่าง ๆ ของโรงเรียนประถมศึกษาซึ่งสนับสนุนโดยมูลนิธิหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ความการรับรู้ของผู้บริหาร ครูและผู้นำชุมชน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ผู้วิจัยขอหนังสือจากเลขานุการมูลนิธิหนังสือพิมพ์ไทยรัฐถึงอาจารย์ใหญ่และครูใหญ่โรงเรียนไทยรัฐวิทยา เพื่อขอความร่วมมือในการวิจัยซึ่งบางส่วนผู้วิจัยไปรับคืนด้วยตนเอง ใ้รับแบบสอบถามคืนจากผู้บริหารจำนวน 100 ฉบับ ครูผู้สอน จำนวน 96 ฉบับ และผู้นำชุมชน จำนวน 101 ฉบับ รวม 297 ฉบับ กิกเป็นร้อยละ 95.16

3.2 เพื่อให้ข้อมูลเพิ่มเติม ผู้วิจัยได้ไปสังเกต สัมภาษณ์บุคลากรในโรงเรียนและผู้นำชุมชนที่ทำหน้าที่กรรมการศึกษาเกี่ยวกับการจัดการศึกษากันต่าง ๆ ในโรงเรียนไทยรัฐวิทยาเพิ่มเติม จำนวน 11 โรงเรียนด้วยตนเอง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลจากแบบสอบถามมาวิเคราะห์เพื่อหาค่าทางสถิติดังนี้คือ แบบประเมินและแบบสำรวจปัญหาการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งสนับสนุนโดยมูลนิธิหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

แบบสำรวจความต้องการการจัดการศึกษาของผู้บริหารและครู ซึ่งเป็นแบบสอบถามปลายเปิด ผู้วิจัยนำแบบสอบถามจากผู้บริหารและครูทั้งหมดมาเสนอโดยเรียงลำดับความถี่มากไปหาความถี่น้อยและนาคาร้อยละประกอบ

แบบสอบถามปลายเปิดของผู้นำชุมชน ผู้วิจัยนำมาหาค่าร้อยละแล้วนำเสนอในรูปของตารางโดยเรียงจากความถี่มากไปหาน้อย

สรุปผลการวิจัย

1. สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1 ผู้บริหารมีจำนวนรวมทั้งสิ้น 100 คน ส่วนมากเป็นชายมีอายุระหว่าง 26-30 ปีมากที่สุด ส่วนใหญ่มีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งในระดับบริหารอยู่ในช่วง 1-3 ปีมากที่สุด ผู้บริหารส่วนใหญ่ไม่เคยได้รับการคัดเลือกเป็นผู้บริหารที่เคัน

1.2 ครูผู้สอนจำนวน 96 คน ส่วนมากเป็นหญิง มีอายุระหว่าง 31-35 ปี มากที่สุด ส่วนใหญ่มีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า มีอายุราชการอยู่ในช่วง 7-9 ปีมากที่สุด

1.3 ผู้นำชุมชนจำนวน 101 คน ส่วนมากเป็นชาย มีอายุระหว่าง 41-45 ปีมากที่สุด ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีอาชีพทางการเกษตรและมีระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งกรรมการศึกษาโรงเรียนอยู่ระหว่าง 4-6 ปี และส่วนใหญ่จะเป็นผู้อาศัยอยู่ในชุมชนแห่งนี้เป็นระยะเวลามากกว่า 31 ปี

2. สภาพข้อมูลโดยทั่วไปของ โรงเรียนไทยรัฐวิทยา

โรงเรียนไทยรัฐวิทยาส่วนใหญ่มีอาคารเรียนจำนวน 2 หลัง ห้องเรียน 5-7 ห้อง มีมากที่สุด ส่วนใหญ่เคยได้รับการคัดเลือกเป็นโรงเรียนดีที่เคัน ในระดับอำเภอ ผู้บริหารโรงเรียนไทยรัฐวิทยาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าโรงเรียนมีจำนวนโต๊ะเก้าอี้ สำหรับนักเรียนเพียงพอ จำนวนหนังสือในห้องสมุดมีไม่เพียงพอ จำนวนอุปกรณ์กีฬาสำหรับนักเรียนมีไม่เพียงพอ จำนวนอุปกรณ์ในโครงการอาหารกลางวันไม่เพียงพอ จำนวนสื่อการเรียนการสอนไม่เพียงพอ และส่วนใหญ่สภาพวัสดุครุภัณฑ์ประจำห้องเรียน เช่น กระดานดำ โต๊ะ เก้าอี้ ป้ายนิเทศใช้การได้ดี

3. ผลการประเมินการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาซึ่งสนับสนุนโดยมูลนิธิหนังสือพิมพ์ไทยรัฐตามการรับรู้ของผู้บริหาร ครูและผู้นำชุมชน

3.1 ด้านปรัชญาและจุดประสงค์ โดยเฉลี่ยแล้วปรากฏว่าผู้บริหาร ครูและผู้นำชุมชนรับรู้ตรงกันว่า โรงเรียนปฏิบัติงานอยู่ในระดับดี โดยเฉพาะเรื่อง

โรงเรียนจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถขั้นพื้นฐาน คงสภาพอ่านออกเขียนได้ คิคคำนวณได้ มีความสามารถประกอบอาชีพตามควรแก่วัย และเป็นพลเมืองดี ส่วนเรื่องที่ตัวอย่างประชากรทั้ง 3 กลุ่มรับรู้ต่างกัน คือเรื่อง โรงเรียนจัดการศึกษาให้นักเรียนสามารถดำรงชีวิตได้และศึกษาคอระกัมมีขมได้ ก้วย โดยผู้บริหารและครูรับรู้ว่าเป็นโรงเรียนปฏิบัติกิจการอยู่ในระดับปานกลาง แต่ผู้นำชุมชนรับรู้ว่าเป็นปฏิบัติอยู่ในระดับดี

3.2 ด้านการจ้กองค์การและการบริหารด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะแล้วปรากฏว่าผู้บริหาร ครูและผู้นำชุมชนรับรู้ตรงกันว่าโรงเรียนปฏิบัติกิจการอยู่ในระดับดี โดยเฉพาะเรื่องโรงเรียนได้จัดระบบการเงิน และงบประมาณไว้อย่างถูกต้อง ความกฎระเบียบสามารถตรวจสอบและป้องกันการทุจริตได้ ที่ผู้บริหารรับรู้ว่าเป็นโรงเรียนปฏิบัติกิจการอยู่ในระดับดีมาก และครู ผู้นำชุมชนรับรู้ว่าเป็นปฏิบัติอยู่ในระดับดี ส่วนเรื่องที่ตัวอย่างประชากรทั้ง 3 กลุ่ม รู้รู้ต่างกันคือ เรื่องโรงเรียนจัดระบบการศึกษาคือ สื่อสารภายในโรงเรียน และระหว่างโรงเรียนกับหน่วยงานอื่นได้ก็ โดยผู้บริหารรับรู้ว่าเป็นโรงเรียนปฏิบัติกิจการอยู่ในระดับดี แต่ครูรับรู้ว่าเป็นปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

3.3 ด้านการวางแผนระยะยาว โดยเฉพาะแล้วปรากฏว่าผู้บริหาร ครูและผู้นำชุมชน รู้รู้ตรงกันว่า โรงเรียนปฏิบัติกิจการอยู่ในระดับดี โดยเฉพาะเรื่องโรงเรียนมีแผนการเกณฑ์เด็กให้เข้าเรียนการศึกษาภาคบังคับได้ทั่วถึงในท้องถิ่นที่โรงเรียนรับผิดชอบเพื่อลดความสูญเปล่าและความไม่เสมอภาคทางการศึกษาที่ผู้บริหารรับรู้ว่าเป็นโรงเรียนปฏิบัติกิจการอยู่ในระดับดีมาก และครู ผู้นำชุมชน รู้รู้ว่าเป็นปฏิบัติอยู่ในระดับดี ส่วนเรื่องที่ตัวอย่างประชากรทั้ง 3 กลุ่ม รู้รู้ต่างกัน คือเรื่องโรงเรียนมีแผนพัฒนาคุณธรรม วัฒนธรรม สุนทรียภาพแก่นักเรียน และบุคลากรอื่นของโรงเรียน นอกเหนือจากแผนพัฒนาวิชาการ โดยผู้บริหาร และครู รู้รู้ว่าเป็นโรงเรียนปฏิบัติกิจการอยู่ในระดับปานกลาง แต่ผู้นำชุมชนรับรู้ว่าเป็นปฏิบัติอยู่ในระดับดี

3.4 ด้านโปรแกรมการศึกษาและการจัดการเรียนการสอนโดยเฉพาะแล้ว ปรากฏว่าผู้บริหาร ครูและผู้นำชุมชนรับรู้ตรงกันว่าโรงเรียนปฏิบัติกิจการอยู่ในระดับดี โดยเฉพาะเรื่องโรงเรียนเปิดสอนได้ครบทั้ง 6 ชั้น และจัดเวลาเรียนของ

ทุกชั้นครบตามที่กำหนดในหลักสูตรประถมศึกษาที่ทุกฝ่ายรับรู้สอดคล้องกันว่าโรงเรียนปฏิบัติงานอยู่ในระดับดีมาก ส่วนเรื่องที่ได้รับรู้ต่างกันคือ เรื่องโรงเรียนจัดกิจกรรมการศึกษาหลายรูปแบบ เช่น กิจกรรมวิชาการ กิจกรรมโครงการ กิจกรรมชุมชน กิจกรรมอาชีพ และเรื่องโรงเรียนใต้น้ำนวัตกรรมและวิธีการใหม่ ๆ หลายวิธีมาใช้จัดกิจกรรมการศึกษา รวมทั้งการจัดสื่อการสอนเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ครูในการปรับปรุงการสอนอยู่เสมอ โดยผู้บริหารและผู้นำชุมชนรับรู้ว่าเป็นโรงเรียนปฏิบัติงานอยู่ในระดับดี แต่ครูรับรู้ว่าเป็นอยู่ในระดับปานกลาง

3.5 **ค่านบุคลากร** โดยเฉลี่ยแล้วปรากฏว่าผู้บริหาร ครูและผู้นำชุมชน รับรู้ตรงกันว่าโรงเรียนปฏิบัติงานอยู่ในระดับดี โดยเฉพาะเรื่องการอำนวยความสะดวกด้านสวัสดิการ เช่น การเบิกจ่ายค่ารักษาพยาบาล ค่าเล่าเรียนบุตรบ้านพักครู รวมทั้งการอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานประจำวันที่ยุติบริหารรับรู้ว่าเป็นโรงเรียนปฏิบัติงานอยู่ในระดับดีมาก และครูรับรู้ว่าเป็นโรงเรียนปฏิบัติงานอยู่ในระดับดี สำหรับเรื่องโรงเรียนมีจำนวนบุคลากรเหมาะสมกับปริมาณงานด้านต่าง ๆ ของโรงเรียน และมีแผนการบริหารบุคคลอย่างชัดเจน ตัวอย่างประชากรทั้ง 3 กลุ่มรับรู้สอดคล้องกันว่า โรงเรียนปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง

3.6 **ค่านแหล่งบริการทางวิชาการ** โดยเฉลี่ยแล้วปรากฏว่าผู้บริหาร ครู และผู้นำชุมชน รับรู้ตรงกันว่าโรงเรียนปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นเรื่องการใช้แหล่งบริการทางวิชาการระดับอำเภอและกลุ่มโรงเรียน หน่วยงานนิเทศก์ และฝ่ายวิชาการของโรงเรียนที่ทุกฝ่ายรับรู้สอดคล้องกันว่า โรงเรียนใช้แหล่งบริการระดับนี้อยู่ในระดับดี ส่วนเรื่องที่ได้รับรู้ต่างกันคือ เรื่องการใช้แหล่งบริการทางวิชาการจากสื่อสารมวลชนต่าง ๆ เช่นหนังสือพิมพ์ วิทยุโทรทัศน์ที่จัดรายการเพื่อการศึกษา โดยผู้บริหารและผู้นำชุมชนรับรู้ว่าเป็นโรงเรียนปฏิบัติงานอยู่ในระดับดี แต่ครูรับรู้ว่าเป็นอยู่ในระดับปานกลาง

3.7 **ค่านแหล่งที่มาของงบประมาณ** โดยเฉลี่ยแล้วปรากฏว่าผู้บริหาร ครู และผู้นำชุมชนรับรู้ตรงกันว่าโรงเรียนได้รับงบประมาณจากแหล่งต่าง ๆ อยู่ในระดับปานกลาง โดยเฉพาะงบประมาณด้านการศึกษาจัดสรรจากงบประมาณของรัฐ

ทุกฝ่าย รับรู้สอดคล้องกันว่าโรงเรียนได้รับมากกว่าแหล่งอื่น ๆ สำหรับเงินที่ได้จากการจัดกิจกรรมพิเศษเป็นครั้งคราวของหน่วยงานต้นสังกัดหรือของโรงเรียน เงินที่ได้จากการช่วยเหลือของสมาคม ชมรมหรือกลุ่มอาสาสมัครและเงินกองทุนระหว่างประเทศ รวมทั้งงบที่ได้จากโครงการพิเศษตามนโยบายของรัฐบาล ผู้บริหารและครูรับรู้ตรงกันว่า แหล่งที่มาของงบประมาณดังกล่าวอยู่ในระดับต้องปรับปรุง

3.8 ด้านอาคารสถานที่ วัสดุและครุภัณฑ์ โดยเฉลี่ยแล้วปรากฏว่าผู้บริหาร และผู้นำชุมชนรู้ว่าโรงเรียนปฏิบัติงานอยู่ในระดับดี แต่ครูรู้ว่าปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่า เรื่องอาคารเรียนมีความมั่นคงถาวรและได้รับการดูแลรักษาให้มีสภาพใช้ได้ดีทุกฤดูกาล ตัวอย่างประชากรทั้ง 3 กลุ่มรับรู้ตรงกันว่า โรงเรียนปฏิบัติงานได้ดี มากกว่าเรื่องอื่น ๆ ส่วนเรื่องที่ตัวอย่างประชากรทั้ง 3 กลุ่ม รู้รู้ต่างกันคือ เรื่องโรงเรียนมีห้องกิจกรรมพิเศษ เช่น ห้องธุรการ ห้องแนะแนว ห้องประจำวิชาต่างๆ ที่คำนึงถึงสภาพและขนาดของโรงเรียน โดยผู้บริหารและผู้นำชุมชนรู้ว่า โรงเรียนปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง แต่ครูรู้ว่าปฏิบัติอยู่ในระดับต้องปรับปรุง

3.9 ด้านการบริการสำหรับผู้เรียนและการเตรียมผู้เรียนเมื่อสำเร็จการศึกษาโดยเฉลี่ยแล้วปรากฏว่าผู้บริหาร ครู และผู้นำชุมชน รู้รู้ตรงกันว่าโรงเรียนปฏิบัติงานอยู่ในระดับดี โดยเฉพาะเรื่องการบริการด้านอาหารกลางวันที่ถูกหลักโภชนาการ รวมทั้งการจัดน้ำดื่มที่สะอาดและเพียงพอ ส่วนเรื่องที่ตัวอย่างประชากรทั้ง 3 กลุ่ม รู้รู้ต่างกันคือ เรื่องบริการช่วยเหลือนักเรียนขาดแคลนด้วยวิธีการต่าง ๆ ทั้งในระหว่างที่ศึกษาอยู่และจัดแนวทางช่วยเหลือหลังจากสำเร็จการศึกษาแล้วเท่าที่ทำได้ และเรื่องบริการด้านวัสดุ ครุภัณฑ์ และอุปกรณ์ด้านต่าง ๆ เพื่อให้ให้นักเรียนได้มีโอกาสฝึกฝนและเสริมสมรรถภาพด้านศิลปะ กีฬา ภาษา ฯลฯ โดยผู้บริหารรู้ว่าโรงเรียนปฏิบัติงานอยู่ในระดับดี แต่ครูและผู้นำชุมชนรู้ว่าปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

3.10 ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน โดยเฉลี่ยแล้วปรากฏว่าผู้บริหาร ครู และผู้นำชุมชนรับรู้ตรงกันว่าโรงเรียนปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นเรื่อง

การจัดให้มีแผนการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนเป็นแผนระยะยาวประจำปี และ เรื่องการส่งเสริมให้บุคลากรในโรงเรียนและบุคลากรในชุมชนเป็นตัวอย่างที่ดีต่อกันและกันในด้านศีลธรรม ศรัทธา และการปฏิบัติที่ถูกต้อง ซึ่งทุกฝ่ายรับรู้ สอดคล้องกันว่าโรงเรียนปฏิบัติงานอยู่ในระดับดี ส่วนเรื่องที่ตัวอย่างประชากรทั้ง 3 กลุ่มรับรู้ต่อกันคือ เรื่องการจัดตั้งสมาคมหรือชมรมศิษย์เก่าของโรงเรียนและ สร้างความสัมพันธ์อันดีกับศิษย์เก่า โดยผู้บริหารและครูรับรู้ว่าเป็นโรงเรียนปฏิบัติงาน อยู่ในระดับต้องปรับปรุง แต่ผู้นำชุมชนรับรู้ว่าเป็นปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง และเรื่อง การประชาสัมพันธ์เพื่อเป็นสื่อกลางสร้างความเข้าใจในการร่วมกันพัฒนาและแก้ ปัญหาของนักเรียน โดยผู้บริหารและผู้นำชุมชนรับรู้ว่าเป็นโรงเรียนปฏิบัติงานอยู่ในระดับ ดี แต่ครูรับรู้ว่าเป็นปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

4. ผลการศึกษาปัญหาและความต้องการการจัดการศึกษาในโรงเรียน ประถมศึกษา ซึ่งสนับสนุนโดยมูลนิธิหนังสือพิมพ์ไทยรัฐตามการรับรู้ของผู้บริหาร ครู และผู้นำชุมชน

4.1 ผลการศึกษาปัญหาการจัดการศึกษาปัญหาการจัดการศึกษาใน โรงเรียนไทยรัฐวิทยาตามการรับรู้ของผู้บริหาร ครู และผู้นำชุมชน เมื่อพิจารณา เป็นรายกลุ่มปรากฏว่าผู้บริหารรับรู้ว่าเป็นโรงเรียนประสบปัญหาระดับปานกลางใน ด้านอาคารสถานที่ วัสดุและครุภัณฑ์ ด้านบุคลากร ด้านการจัดโครงการต่าง ๆ ใน โรงเรียนและด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ประสบปัญหาระดับน้อยใน ด้านการดำเนินงานของมูลนิธิโรงเรียน และการประสานงานกับมูลนิธิหนังสือพิมพ์ ไทยรัฐ ครูรับรู้ว่าเป็นโรงเรียนประสบปัญหาระดับปานกลางทุกด้าน และผู้นำชุมชนรับรู้ ว่าโรงเรียนประสบปัญหาระดับปานกลางในด้านการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่ วัสดุและครุภัณฑ์ และด้านการจัดบริการต่าง ๆ ในโรงเรียน ประสบปัญหาระดับน้อย ด้านบุคลากร และด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

4.2 เมื่อพิจารณาระดับปัญหาเป็นรายข้อในแต่ละด้านปรากฏว่า

4.2.1 ด้านอาคารสถานที่ วัสดุและครุภัณฑ์ โดยเฉลี่ยแล้ว ผู้บริหาร ครู และผู้นำชุมชนรับรู้ว่าเป็นโรงเรียนประสบปัญหาในระดับปานกลาง เมื่อ

พิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่า ผู้บริหารและครูรับรู้ตรงกันว่า โรงเรียนประสบปัญหาอันดับแรกในเรื่องความเพียงพอและเหมาะสมของจำนวนวัสดุ ครุภัณฑ์และอุปกรณ์การเรียนการสอน เช่น อุปกรณ์กีฬา เครื่องมือทางการเกษตร ฯลฯ กับจำนวนนักเรียน สำหรับผู้นำชุมชนรับรู้ว่าเป็นโรงเรียนประสบปัญหาอันดับแรกในเรื่องความเหมาะสมของจำนวน ขนาดของอาคารเรียนกับจำนวนนักเรียน

4.2.2 ด้านบุคลากร โดยเฉลี่ยแล้วผู้บริหารและครูรับรู้ว่าเป็นโรงเรียนประสบปัญหาในระดับปานกลาง แต่ผู้นำชุมชนรับรู้ว่าเป็นโรงเรียนประสบปัญหาระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่า ผู้บริหารและครูรับรู้ตรงกันว่าโรงเรียนประสบปัญหาอันดับแรกในเรื่องวิชาที่สอนที่มีความสามารถเฉพาะวิชา เช่น ครูเกษตร ครูพลศึกษา และครูดนตรีนาฏศิลป์ สำหรับผู้นำชุมชนรับรู้ว่าเป็นโรงเรียนประสบปัญหาอันดับแรกในเรื่องความเหมาะสมของจำนวนครูกับจำนวนนักเรียน

4.2.3 ด้านการจัดโครงการต่าง ๆ ในโรงเรียน โดยเฉลี่ยแล้วผู้บริหาร ครู และผู้นำชุมชนรับรู้ว่าเป็นโรงเรียนประสบปัญหาในระดับปานกลางทุกโครงการ เมื่อพิจารณาเป็นรายโครงการผู้บริหารและครูรับรู้ตรงกันว่าโรงเรียนประสบปัญหา ในแต่ละโครงการดังนี้

ก. โครงการอาหารกลางวัน โรงเรียนประสบปัญหาอันดับแรกในเรื่องความยากจนของนักเรียนและผู้ปกครอง

ข. โครงการห้องสมุด โรงเรียนประสบปัญหาอันดับแรกในเรื่องจำนวนหนังสือในห้องสมุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งหนังสือที่ใช้นักเรียนอ่านเป็นหลักสมุดมีไม่เพียงพอ

ค. โครงการอุปกรณ์การเรียนการสอน โรงเรียนประสบปัญหาอันดับแรกในเรื่องทักษะของครูในการผลิตสื่อการสอนจากวัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่น

ง. โครงการเกษตร โรงเรียนประสมัญหา
อันดับแรกในเรื่อง แหล่งน้ำที่นำมาใช้ในการเกษตร

กลุ่มผู้นำชุมชนรับรู้ว่าโรงเรียนประสมัญหาอันดับ
แรกในเรื่องการจัดบริการทางค่านักศึกษา ครูคณิศ และอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้แก่นักเรียน
เช่น เครื่องดนตรี เครื่องกีฬา

4.2.4 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดย
เฉลี่ยแล้วผู้บริหารและครูรับรู้ว่าโรงเรียนประสมัญหาในระดับปานกลาง แต่ผู้นำ
ชุมชนรับรู้ว่าโรงเรียนประสมัญหาน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่าผู้บริหาร
และครูรับรู้ตรงกันว่าโรงเรียนประสมัญหาอันดับแรกในเรื่องการมองเห็นความ
สำคัญและประโยชน์ของการเรียน การส่งเสริมหรือสนับสนุนให้นักเรียนเรียนต่อใน
ระดับสูงขึ้นไป สำหรับผู้นำชุมชนรับรู้ว่าโรงเรียนประสมัญหาอันดับแรกในเรื่องการ
นำข้อคิดและข้อเสนอแนะของชุมชนมาประกอบการพิจารณา ในการจัดการศึกษาของ
โรงเรียน

4.2.5 ด้านการดำเนินงานของมูลนิธิโรงเรียนและการ
ประสานงานกับมูลนิธิหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ โดยเฉลี่ยแล้วผู้บริหารรับรู้ว่า โรงเรียน
ประสมัญหาน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่า ผู้บริหารรับรู้ว่าโรงเรียน
ประสมัญหาอันดับแรกในเรื่อง การติดตามและดูแลการดำเนินงานโรงเรียนไทยรัฐ
วิทยาของมูลนิธิหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ

4.2.6 ด้านการจัดการเรียนการสอน โดยเฉลี่ยแล้วครูรับ
รู้ว่าโรงเรียนประสมัญหาปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่า ครูรับรู้ว่าโรงเรียน
ประสมัญหาอันดับแรก เกี่ยวกับผู้ปกครองและชุมชนในเรื่องฐานะทางเศรษฐกิจของ
ผู้ปกครอง

4.2.7 ด้านการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนโดยเฉลี่ย
แล้วผู้นำชุมชนรับรู้ว่าโรงเรียนประสมัญหาปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่า

ผู้นำชุมชนรับรู้ว่าโรงเรียนประสบปัญหาอันคับแค้นในเรื่องความรู้ ความเข้าใจของ
ผู้ปกครองต่อจุดประสงค์ และหลักการ ของหลักสูตรรวมทั้งเนื้อหาในบทเรียน

4.3 ผลการศึกษาความต้องการในการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา
ศึกษาซึ่งสนับสนุนโดยมูลนิธิหนังสือพิมพ์ไทยรัฐตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูและผู้นำ
ชุมชน

เมื่อพิจารณาจำนวนความถี่และค่าร้อยละของความต้องการการ
จัดการศึกษาในโรงเรียนไทยรัฐวิทยาตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูและผู้นำชุมชน
ปรากฏว่า ความต้องการที่มีจำนวนความถี่และค่าร้อยละสูงสุดในแต่ละด้าน มีดังนี้

4.3.1 ด้านอาคารสถานที่วัสดุและครุภัณฑ์

ผู้บริหารต้องการให้มีห้องเรียนและห้องพิเศษเพิ่มเติม
เช่น ห้องธุรการ ห้องพยาบาล ห้องวิทยาศาสตร์ ห้องสมุด ห้องเรียนและห้องแนะแนว
โดยการต่อเติมชั้นล่างของอาคารไทยรัฐ ครูผู้สอนต้องการอาคารเอนกประสงค์ และ
อาคารเรียนเพิ่มเติม ผู้นำชุมชนต้องการให้มีความเหมาะสมของจำนวนขนาดของอาคาร
เรียนกับจำนวนนักเรียน

4.3.2 ด้านบุคลากร

ผู้บริหารต้องการครูคนตรี ครุนาฏศิลป์ ครูผู้สอนต้องการ
บุคลากรที่ตีมีความรู้ความสามารถในการสอนวิชากลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย โดยเฉพาะ
วิชาคนตรี-นาฏศิลป์ รวมทั้งครูบรรณารักษ์ ครูฝ่ายธุรการ-การเงิน และครูคหกรรม
ผู้นำชุมชนต้องการให้มีจำนวนครูเหมาะสมกับจำนวนนักเรียน

4.3.3 ด้านการจัดโครงการต่าง ๆ ในโรงเรียน

ก. โครงการอาหารกลางวัน

ผู้บริหารต้องการงบประมาณเพิ่มมากขึ้นเพื่อให้
เพียงพอแก่นักเรียนที่ขาดแคลนอาหารกลางวันเพราะผู้ปกครองนักเรียนส่วนใหญ่มีฐานะ
ยากจนมาก ครูต้องการให้งบประมาณทางค่านโครงการอาหารกลางวันเพิ่มมากขึ้นกว่า
ปัจจุบัน

ข. โครงการห้องสมุด

ผู้บริหารโครงการหนังสือสำหรับห้องสมุดทุกประเภท เช่น หนังสืออ่านสำหรับเด็กและผู้ใหญ่ หนังสือที่ใช้ค้นคว้าตามหลักสูตร และหนังสือสำหรับครู

ครูต้องการหนังสือเพิ่มอีกเป็นจำนวนมาก ได้แก่ หนังสือที่ใช้ประกอบการค้นคว้าตามหลักสูตร หนังสือภาพที่มีสีสันสวยงามเหมาะกับความสนใจของนักเรียนวัยประถมศึกษาและหนังสือทุกประเภทเพื่อบริการแก่นักเรียน ครูและชุมชน

ค. โครงการอุปกรณ์การเรียนการสอน

ผู้บริหารโครงการสื่อประเภทโสตทัศนูปกรณ์ เช่น เทปโทรทัศน์ เครื่องรับโทรทัศน์ สไลด์ ของจำลองต่าง ๆ ตลอดจนเครื่องมือทางวิทยาศาสตร์

ครูต้องการสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย เช่น แผ่นสไลด์ที่มีความสอดคล้องกับเนื้อหาวิชา เครื่องฉายสไลด์ เทปโทรทัศน์ รวมทั้งเครื่องมือทางวิทยาศาสตร์ต่าง ๆ เช่น กล้องจุลทรรศน์ อุปกรณ์ที่ใช้ในการทดลองประเภทต่าง ๆ

ง. โครงการเกษตร

ผู้บริหารโครงการแหล่งน้ำสำหรับทำการเกษตร ครูต้องการแหล่งน้ำ เครื่องมือเก็บกักน้ำและเครื่องมือมีน้ำ เพื่อนำมาใช้ในโครงการของโรงเรียน

ความต้องการของผู้นำชุมชนด้านการจัดบริการต่างๆ ในโรงเรียน ปรากฏว่า ต้องการการจัดบริการด้านวัสดุ ครุภัณฑ์ และอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้แก่นักเรียนอย่างเพียงพอมากที่สุด

4.3.4 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ผู้บริหารโครงการให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทรับรู้การดำเนินงานของโรงเรียนให้มากกว่านี้

ครูต้องการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมและให้การสนับสนุนทางด้านการศึกษาและด้านอื่น ๆ ให้มากกว่าเป็นอยู่ในปัจจุบัน

ผู้นำชุมชนต้องการให้นำข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของ
ชุมชนมาประกอบการพิจารณาในการจัดการศึกษาของโรงเรียน

4.3.5 คำนการดำเนินงานของมูลนิธิโรงเรียนและการ
ประสานงานกับมูลนิธิหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ผู้บริหารต้องการให้มีการจัดสัมมนาคณะกรรมการ
มูลนิธิหรือประธานมูลนิธิของโรงเรียนร่วมกับทางมูลนิธิหนังสือพิมพ์ไทยรัฐเพื่อจะไ้ทราบ
เป้าหมาย วิธีดำเนินการ ปัญหาและแนวทางแก้ไข เพื่อจะช่วยให้การดำเนินงานของ
มูลนิธิโรงเรียนและมูลนิธิหนังสือพิมพ์ไทยรัฐเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

4.3.6 คำนการจัดการเรียนการสอน
ครูผู้สอนต้องการให้มีสื่อที่มีความสอดคล้องกับเนื้อหาวิชา
สำหรับช่วยครูโดยเฉพาะอย่างยิ่งสื่อการเรียนที่เป็นเทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น สไลด์
บทเรียนสำเร็จรูป เทปโทรทัศน์ สำหรับผู้นำชุมชนต้องการให้นำเทคนิค วิธีการ แนว
ความคิด อุปกรณ์และเครื่องมือใหม่ ๆ มาใช้เพื่อปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนของครู

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาค้างนี้ ทำให้ทราบข้อเท็จจริงที่ควรนำมาอภิปราย ดังนี้

1. การประเมินผลการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาซึ่งสนับสนุนโดย
มูลนิธิหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ตามการรับรู้ของผู้บริหาร ครู และผู้นำชุมชน

1.1 คำนปรัชญาและจุดประสงค์ โดยเฉพาะแล้วผู้บริหาร ครู และ
ผู้นำชุมชน รับรู้สอดคล้องกันว่าโรงเรียนปฏิบัติงานอยู่ในระดับดี โดยเฉพาะโรงเรียน
จัดการศึกษาระดับประถมศึกษาให้ผูเรียนมีความรู้ความสามารถขั้นพื้นฐานคงสภาพอ่านออก
เขียนได้ คิดคำนวณได้ มีความสามารถประกอบอาชีพตามควรแก่วัยและเป็นพลเมืองดี
ทั้งนี้เนื่องจากการจัดการประถมศึกษาหรือการศึกษาภาคบังคับตามแผนการศึกษาแห่งชาติ
พุทธศักราช 2520 ได้กำหนดมุ่งให้ผูเรียนมีความรู้ความสามารถขั้นพื้นฐาน และสามารถ
คงสภาพอ่านออกเขียนได้ คิดคำนวณได้ ประกอบอาชีพตามควรแก่วัยและความสามารถได้
และดำรงตนเป็นพลเมืองดีในระบบการปกครองแบบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็น
ประมุข โดยมีจุดมุ่งหมายให้ผูเรียนมีคุณสมบัติบางประการ เช่น มีความเสียสละ

ชนชั้นหมื่นเพียร มีน้ำใจนักกีฬา รู้จักทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ มีความรู้และทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิต เช่น รู้กฎหมายที่จำเป็นในชีวิตประจำวัน มีความรู้และทักษะทางภาษาศาสตร์ คณิตศาสตร์ วิธีการทางวิทยาศาสตร์ ฯลฯ มีชีวิตที่สงบสุขและเป็นสมาชิกที่ดีของชุมชนและชาติ จากความมุ่งหมายดังกล่าวข้างต้นทำให้โรงเรียนประถมศึกษาโดยทั่วไปได้นำมาเป็นแนวทางปฏิบัติ เพื่อให้ความมุ่งหมายตามแผนการศึกษาแห่งชาติสัมฤทธิ์ผล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอิสระ เสียงเพราะคี (2528 : 26) ที่พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในเขตการศึกษา 9 มีการใช้เหตุผลเชิงพฤติกรรมอยู่ในชั้น 4 (ชั้นเคารพ ก่อกฎระเบียบ) และกำลังพัฒนาไปสู่ชั้นที่ 5 (ชั้นทำเพื่อประโยชน์ส่วนรวม) ทั้ง 6 คุณลักษณะ คือ ความมีระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ ความสามัคคี ความอดุสาหะ และความยุติธรรม

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ปรากฏว่า ผู้บริหาร ครูและผู้นำชุมชนรับรู้ตรงกัน ยกเว้นเรื่องโรงเรียนจัดการศึกษาให้นักเรียนสามารถดำรงชีวิตได้ดี และศึกษาต่อในระดับมัธยมได้ด้วยโดยผู้บริหารและครูรับรู้ว่าเป็นโรงเรียนปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง แต่ผู้นำชุมชนรับรู้ว่าเป็นโรงเรียนปฏิบัติงานอยู่ในระดับดี ทั้งนี้สืบเนื่องจากโรงเรียนไทยรัฐวิทยาส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนที่อยู่ในชนบท ผู้ปกครองไม่นิยมส่งบุตรหลานเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้นไปด้วยสาเหตุต่าง ๆ กัน เช่น สภาพเศรษฐกิจ การมองไม่เห็นความสำคัญของการศึกษาทำให้นักเรียนในโรงเรียนไทยรัฐวิทยาจำนวนน้อยมากที่ศึกษาต่อหลังจากที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แล้ว ซึ่งยังไม่เป็นที่พอใจของผู้บริหารและครูในโรงเรียนไทยรัฐวิทยา

เรื่องโรงเรียนมีปรัชญาและจุดประสงค์ที่ชัดเจน และเผยแพร่ให้เป็นที่รู้จักกันทั่วไปทุกฝ่ายรับรู้ตรงกันว่า โรงเรียนปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้สืบเนื่องจากผู้บริหารและครูยังขาดความสนใจในเรื่องนี้เท่าที่ควร จากการสังเกตสัมภาษณ์ของผู้วิจัย ปรากฏว่า ครู ผู้นำชุมชนหรือแม้ตัวผู้บริหารเอง ส่วนใหญ่ยังไม่ทราบว่าโรงเรียนแห่งนั้นมีปรัชญาและจุดประสงค์ว่าอย่างไร ส่วนมากปรัชญาและจุดประสงค์ของโรงเรียนมักจะปรากฏอยู่ในคู่มือบริหารโรงเรียนเท่านั้น แต่ขาดการนำมาใช้ปฏิบัติอย่างจริงจัง ทั้งที่โดยความจริงแล้วปรัชญาหรือความมุ่งหมายของโรงเรียนเป็นสิ่งสำคัญมากเพราะจะช่วยทำให้บุคคลากรภายในโรงเรียนเข้าใจตรงกัน ทั้งในด้านการบริหารโรงเรียน การ

กำหนดนโยบายการสอนและการสร้างคุณลักษณะและค่านิยมแก่นักเรียน (สุมิตร คุณากร
2522 : 30)

1.2 ด้านการจัดองค์การและการบริหารต่าง ๆ โดยเฉพาะแล้ว
ผู้บริหาร ครู และผู้นำชุมชนรับรู้สอดคล้องกันว่าโรงเรียนปฏิบัติงานอยู่ในระดับดี โดยเฉพาะ
เรื่องโรงเรียนโคจ้ระบบการเงินและงบประมาณได้อย่างถูกต้องตามกฎระเบียบสามารถ
ตรวจสอบและป้องกันการทุจริตได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของวิชัย ฤกษ์สำราญ
(2524 : 56) ที่พบว่างานด้านธุรการ การเงิน กลุ่มผู้บริหารและกลุ่มประชาชนมีความ
เห็นโดยสรุปว่า โรงเรียนให้ความสำคัญต่อการปฏิบัติงานด้านนี้มากโดยยึดถือระเบียบ
ข้อบังคับในการปฏิบัติ ปฏิบัติตามระเบียบการเงินและพัสดุโดยเคร่งครัด การจัดทำทะเบียน
สถิติให้เป็นปัจจุบันเสมอ การติดต่อกับส่งเอกสารและหนังสือราชการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
ต้องเป็นไปด้วยความสะดวก และได้มีการปฏิบัติอย่างดีในการจัดเก็บรักษาเอกสาร และ
จากผลงานวิจัยของโชคชัย ไกรนรา (2525 : 90) พบว่า ด้านการบริหารธุรการ
การเงินปฏิบัติอยู่ในระดับมากคือ จัดดำเนินงานธุรการได้อย่างถูกต้องครบถ้วนและเป็น
ปัจจุบัน จัดเก็บเอกสารที่สำคัญของโรงเรียนเป็นสัดส่วนและเป็นระเบียบเรียบร้อย จัดทำ
บัญชีหลักฐานเกี่ยวกับการเงินถูกต้องและเป็นปัจจุบัน ทั้งนี้เพราะงานที่เกี่ยวกับงาน
ธุรการ การเงิน ผู้บริหารและครูมีความรู้สึกว่าเป็นเรื่องของความถูกต้อง ต้องมีความ
เป็นระเบียบแบบแผน และเป็นปัจจุบัน ต้องมีการตรวจสอบและต้องปฏิบัติอยู่เป็นประจำซึ่ง
ถ้ามีการปฏิบัติผิดพลาดหรือบกพร่อง ย่อมมีผลกระทบต่อการศึกษา อาจมีผลกระทบ
กระเทือนถึงความมั่นคงในตำแหน่งหน้าที่ของบุคคล ผู้บริหารโรงเรียนจึงมักให้ความสำคัญ
ต่อระบบงานด้านธุรการ-การเงินค่อนข้างมาก

เมื่อวิเคราะห์การรับรู้ของผู้บริหาร ครู และผู้นำชุมชนที่มีต่อการ
ปฏิบัติงานด้านการจัดองค์การและการบริหารต่าง ๆ ปรากฏว่ามีความแตกต่างกัน
ในเรื่องโรงเรียนจัดระบบการติดต่อกับสื่อสารภายในโรงเรียนระหว่างโรงเรียนกับหน่วย
งานอื่นได้ดีโดยผู้บริหารรับรู้ว่าเป็นโรงเรียนปฏิบัติอยู่ในระดับดีแต่ครูรับรู้ว่าเป็นโรงเรียน
ปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจสืบเนื่องจากผู้บริหารมักเป็นผู้ที่มีหน้าที่ติดต่อกับราชการ
กับหน่วยงานอื่น ๆ ทั้งที่เป็นสายบังคับบัญชาโดยตรงและสายอื่นที่อยู่นอกสายงานหลัก
ผู้บริหารจึงมักให้ความสนใจและตั้งใจปฏิบัติหน้าที่นี้อย่างจริงจัง เพราะโรงเรียนเป็นทั้ง

ผู้ให้และผู้รับและในฐานะที่โรงเรียนเป็นหน่วยงานหนึ่งของสังคมการประชาสัมพันธ์จึงเป็นสิ่งจำเป็น และเป็นงานที่ผู้บริหารจะละเลยไม่ได้ ผู้บริหารจึงรับรู้ว่าการปฏิบัติงานด้านนี้มากซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสมิคร หนูไพโรจน์ (2518 : 89) ที่พบว่าเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนนั้น กลุ่มผู้บริหารมีความเห็นว่าโรงเรียนได้ปฏิบัติงานด้านนี้มาก ส่วนกลุ่มนักวิชาการและกลุ่มประชาชนมีความคิดเห็นว่าโรงเรียนปฏิบัติงานด้านนี้อยู่ในระดับน้อย

1.3 ด้านการวางแผนระยะยาว โดยเฉลี่ยแล้วผู้บริหาร ครู และผู้นำชุมชน รับรู้สอดคล้องกันว่าโรงเรียนปฏิบัติงานอยู่ในระดับดี โดยเฉพาะเรื่องโรงเรียนมีแผนการเกณฑ์เด็กให้มาเรียนการศึกษาระดับมัธยมศึกษาได้ทั่วถึงในท้องถิ่นที่โรงเรียนรับผิดชอบลดความสูญเปล่าและความไม่เสมอภาคทางการศึกษา โดยมีผู้บริหารรับรู้ว่าการปฏิบัติงานอยู่ในระดับดีมาก และครูและผู้นำชุมชนรับรู้ว่าการปฏิบัติงานอยู่ในระดับดี ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากหลังจากที่มีการประกาศใช้แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. 2523 ซึ่งกำหนดให้การศึกษาเป็นการศึกษาระดับมัธยมศึกษาที่ทุกคนต้องเรียนจนกว่าจะพ้นเกณฑ์มัธยม โรงเรียนจึงต้องจัดทำแผนการเกณฑ์เด็กให้เข้าเรียนการศึกษาระดับมัธยมศึกษาในท้องถิ่นที่โรงเรียนรับผิดชอบ ประกอบกับงานด้านนี้มีระเบียบแบบแผนที่ทำเหมือนเดิมทุกปีทำให้ผู้บริหารและครูสามารถศึกษาหาความเข้าใจเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติที่ไม่ยากนัก นอกจากนั้นการบริหารงานด้านนี้ก็ไม่ต้องใช้ปริมาณของบุคลากร วัสดุอุปกรณ์ และวิธีการที่ซับซ้อนยุ่งยาก

เมื่อวิเคราะห์การรับรู้ของผู้บริหาร ครู และผู้นำชุมชนที่มีต่อการปฏิบัติงานด้านการวางแผนระยะยาวจะปรากฏว่ามีความแตกต่างกันในเรื่อง โรงเรียนมีแผนพัฒนาคุณธรรม วัฒนธรรม สุนทรียภาพ แก่นักเรียนและบุคลากรอื่นของโรงเรียน นอกเหนือจากแผนพัฒนาวิชาการโดยผู้บริหารและครูรับรู้ว่าการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง แต่ผู้นำชุมชนรับรู้ว่าการปฏิบัติงานอยู่ในระดับดี ซึ่งอาจสืบเนื่องมาจากในการวางแผนหรือการจัดโครงการต่าง ๆ ในโรงเรียนเป็นงานของบุคลากรในโรงเรียนที่จะร่วมมือกันวางแผน ผู้นำชุมชนมักไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมจึงทำให้ไม่ทราบข้อเท็จจริงทั้งหมด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฅนอม สุขสง่าเจริญ (2527 : 86) ที่พบว่ากรรมการศึกษาไม่มีโอกาสเข้าร่วมประชุมวางแผนและวางนโยบายการพัฒนา

โรงเรียน จากการสังเกต สัมภาษณ์ของผู้วิจัย พบว่าโรงเรียนไทยรัฐวิทยาส่วนใหญ่มีการวางแผน หรือวางโครงการเพื่อพัฒนาคุณธรรมวินัยธรรมจริยธรรม สำหรับบุคลากรในโรงเรียนน้อยมาก ส่วนใหญ่โรงเรียนมักมีแผนงานหรือโครงการพัฒนาอาคารสถานที่และค่านิเทศการในโรงเรียน เช่น โครงการปรับปรุงห้องสมุด โครงการปลูกไม้ดอก-ไม้ประดับ โครงการซุกสระน้ำ เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ โชคชัย ไกรนรา (2525 : 61) ที่พบว่า งานบริการวิชาการที่ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาปฏิบัติในระดับปานกลางค่อนข้างสูงคือ การจัดทำแผนหรือโครงการทางวิชาการที่เหมาะสมกับสภาพของโรงเรียนและสิ่งแวดล้อมซึ่งอาจสืบเนื่องมาจากงานวิชาการเป็นงานหลักของโรงเรียนและงานค่านิเทศอาคารสถานที่ก็เป็นงานที่เป็นรูปธรรมมองเห็นเด่นชัดมากกว่างานทางค่านามธรรม เช่น การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมต่าง ๆ ผู้บริหารและครูส่วนใหญ่จึงมักวางแผนหรือโครงการค่านิเทศการ และอาคารสถานที่เป็นส่วนใหญ่มากจากการติดตามผลและแนะนำการใช้หลักสูตรระดับประถมศึกษาปีงบประมาณ 2524 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2524 : 3) ได้สุ่มติดตามผลโรงเรียนแต่ละประเภทของทุกภาค คือ เทศบาลเมือง เทศบาลตำบล โรงเรียนราษฎร์ และโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ พบว่าผู้บริหารโรงเรียนมุ่งพัฒนาอาคารสถานที่เพื่อโชว์หรืออวดคณาจารย์มากกว่าการพัฒนาคนอื่น ๆ

1.4 ค่านิเทศการการศึกษาและการจัดการเรียนการสอนโดยเฉลี่ยแล้วผู้บริหาร ครู และผู้นำชุมชน รับรู้สอดคล้องกันว่าโรงเรียนปฏิบัติงานอยู่ในระดับดี โดยเฉพาะเรื่องโรงเรียนเปิดสอนโคครบทั้ง 6 ชั้น และจัดเวลาเรียนของทุกชั้นครบตามที่กำหนดในหลักสูตรประถมศึกษา โดยตัวอย่างประชากรทั้ง 3 กลุ่ม รับรู้ตรงกันว่าโรงเรียนปฏิบัติงานอยู่ในระดับดีมาก ทั้งนี้สืบเนื่องจากโรงเรียนประถมศึกษาที่จะมาเข้าเป็นโรงเรียนไทยรัฐวิทยา ทางมูลนิธิหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและทางหนังสือพิมพ์ไทยรัฐได้วางหลักเกณฑ์ว่าต้องมีนักเรียนไม่น้อยกว่า 150 คน และไม่เกิน 250 คน ซึ่งจากการสำรวจข้อมูลโรงเรียนไทยรัฐของผู้วิจัยพบว่าโรงเรียนไทยรัฐวิทยาทุกโรงเรียนมีชั้นเรียนครบทั้ง 6 ชั้น ส่วนการจัดการเรียนของทุกชั้นครบตามที่หลักสูตรกำหนดนั้นเป็นคำสั่งของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติที่โรงเรียนประถมศึกษาทุกโรงเรียนจะต้องปฏิบัติตามนั้นอยู่แล้ว

เมื่อวิเคราะห์การรับรู้ของผู้บริหาร ครู และผู้นำชุมชนที่มีต่อการปฏิบัติงานของโรงเรียนค่านโปแกรมการศึกษา และการจัดการเรียนการสอนปรากฏว่ามีความแตกต่างกันในเรื่องโรงเรียนจัดกิจกรรมการศึกษาหลายรูปแบบ เช่น กิจกรรมวิชาการ กิจกรรมโครงการ กิจกรรมชุมชน และกิจกรรมอาชีพ เป็นต้น และเรื่องโรงเรียนใ้ค่นำนวัตกรรมและวิธีการใหม่ ๆ หลายวิธีมาใช้จัดกิจกรรมการศึกษารวมทั้งการจัดสื่อการเรียนการสอนเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ครูในการปรับปรุงการสอนอยู่เสมอ โดยผู้บริหารและผู้นำชุมชนรับรู้ว่าเป็นระดับดี แต่ครูรับรู้ว่าเป็นระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุวทิศ ทศสุวรรณ (2527 : 96) ที่พบว่า ในค่านวิชาการผู้บริหารและบุคลากรเห็นว่าโรงเรียนปฏิบัติงานค่านนี้ในเกณฑ์ค่อนข้างสูง แต่ครูเห็นว่าโรงเรียนปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจสืบเนื่องมาจากครูเป็นผู้ปฏิบัติภารกิจค่านการสอนจึงรับรู้ปัญหาทางค่านวิชาการมากกว่าผู้บริหาร และผู้นำชุมชน ทำให้การรับรู้แตกต่างกัน

1.5 ค่านบุคลากร โดยเฉพาะแล้วผู้บริหาร ครู และผู้นำชุมชน รับรู้สอดคล้องกันว่าโรงเรียนปฏิบัติงานอยู่ในระดับดี โดยเฉพาะเรื่องการอำนวยความสะดวกค่านสวัสดิการ เช่น การเบิกจ่ายค่ารักษาพยาบาล ค่าเล่าเรียนบุตร บ้านพักครู รวมทั้งการอำนวยความสะดวกสบายในการปฏิบัติงานประจำวัน ทั้งนี้เนื่องจากทรัพยากรบุคคลเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่ง ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องมีภาระหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบและต้องปฏิบัติงานค่านบุคลากรของโรงเรียนเป็นอย่างมากจึงมีความจำเป็นที่จะต้องพิจารณาถึงการจัดสวัสดิการที่จำเป็นและเหมาะสมกับสภาพความต้องการของบุคลากรเพื่อเอื้ออำนวยความสะดวกในค่านต่าง ๆ เพราะสิ่งเหล่านี้สามารถจูงใจให้เกิดขวัญศรัทธามีความมั่นคงในอาชีพทำให้เกิดพลังใจในการปฏิบัติงานและสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคลากรเป็นอย่างดี (สุมิตร คุณานุกร 2522 : 120)

จากการวิเคราะห์การรับรู้ของผู้บริหาร ครู และผู้นำชุมชนที่มีต่อการปฏิบัติงานของโรงเรียนค่านบุคลากร ปรากฏว่า เรื่องโรงเรียนมีจำนวนบุคลากรเหมาะสมกับปริมาณงานค่านต่าง ๆ ของโรงเรียนและมีแผนการบริหารบุคคลอย่างชัดเจนที่ตัวอย่างประชากรทั้ง 3 กลุ่มรับรู้ว่าเป็นระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจสืบเนื่องมาจากโรงเรียนไทยรัฐวิทยาส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนขนาดเล็กและตั้งอยู่ในชนบท

ซึ่งแผนพัฒนาการฉบับที่ 5 (สำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2525 : 237) ขอมติว่าโรงเรียนในเมืองและชนบทยังมีคุณภาพและมาตรฐานที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะโรงเรียนประถมศึกษาในชนบทที่ห่างไกล ครูมีวิชาที่ซึ่งส่วนใหญ่ยังมีปัญหาด้านความเข้าใจและการยอมรับแนวความคิดของหลักสูตรใหม่ มีครูไม่ครบชั้นเรียนอีกประมาณ 8,000 โรงเรียน เนื่องจากขาดระบบการกระจายครูที่มีประสิทธิภาพ

1.6 ด้านแหล่งบริการทางวิชาการ โดยเฉลี่ยแล้วผู้บริหาร ครู และผู้นำชุมชน รับรู้สอดคล้องกันว่าโรงเรียนใช้แหล่งบริการทางวิชาการต่าง ๆ อยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นเรื่องการใช้แหล่งบริการทางวิชาการระดับอำเภอและกลุ่มโรงเรียน หน่วยงานศึกษานิเทศก์ และฝ่ายวิชาการของโรงเรียนทุกฝ่ายรับรู้ว่าจะโรงเรียนใช้แหล่งบริการทางวิชาการระดับนี้อยู่ในระดับดี ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ชำนาญ วัฒนะ (2520 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาสภาพการใช้แหล่งทรัพยากรในชุมชนในการบริการงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า โรงเรียนประถมศึกษาได้ใช้ครูวิชาการกลุ่มมากที่สุดในการบริการงานวิชาการของโรงเรียน โดยใช้ในลักษณะเชิญมาเป็นวิทยากรให้ความรู้ สาธิต และขอคำปรึกษาหารือหรือขอข้อเสนอแนะตามโอกาสอันควร ทั้งนี้อาจสืบเนื่องจากแหล่งบริการระดับอำเภอและกลุ่มโรงเรียนมีความใกล้ชิดกับโรงเรียนมากกว่าแหล่งบริการทางวิชาการระดับอื่น ๆ เช่น หน่วยงานในระดับจังหวัด ในระดับประเทศ สถาบันต่าง ๆ และศูนย์กิจกรรมของชุมชน ซึ่งทุกฝ่ายรับรู้สอดคล้องกันว่าโรงเรียนไทยรัฐวิทยาใช้แหล่งบริการทางวิชาการเหล่านี้ในระดับปานกลาง อาจสืบเนื่องจากมีปัญหาย่างยากไม่สะดวก ต้องปฏิบัติตามขั้นตอนมากมาย ต้องติดต่อบริษัทงานกับผู้มีบังคับบัญชา ผู้ปกครองนักเรียนและผู้ดูแลรับผิดชอบสถานที่นั้น ๆ ไม่มีค่าตอบแทนวิทยากร ขาดงบประมาณสนับสนุน และเมื่อใช้แหล่งบริการทางวิชาการในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนต้องรับผิดชอบมากขึ้น (นิยม ชูชื่น 2526 : 100)

เมื่อวิเคราะห์การรับรู้ของผู้บริหาร ครู และผู้นำชุมชนที่มีต่อการปฏิบัติงานของโรงเรียนในด้านการใช้แหล่งบริการทางวิชาการ ปรากฏว่ามีความแตกต่างกันในเรื่องการใช้แหล่งบริการทางวิชาการจากสื่อสารมวลชนหลายประเภท เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ที่จัดรายการเพื่อการศึกษา โดยผู้บริหารและผู้นำชุมชนรับรู้ว่าจะโรงเรียนใช้แหล่งบริการทางวิชาการในค่านี้อยู่ในระดับดี แต่ครูรับรู้ว่าจะโรงเรียนใช้ในระดับ

ปานกลาง ทั้งนี้อาจสืบเนื่องมาจากครูเป็นผู้ปฏิบัติการสอน จากการใช้หลักสูตรประถมศึกษา ครูต้องใช้แหล่งบริการทางวิชาการต่าง ๆ มาก เพื่อนำมาใช้ในการจัดการเรียน การสอน เป็นเหตุให้ครูผู้สอนต้องชวนช่วยแสวงหาความช่วยเหลือจากแหล่งวิชาการ ต่าง ๆ ครูจึงทราบถึงสภาพการใช้แหล่งวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียน การสอนเป็นอย่างดี การรับรู้ของครู และผู้บริหารกับผู้นำชุมชนจึงแตกต่างกัน

1.7 ด้านแหล่งที่มาของงบประมาณ โดยเฉลี่ยแล้วผู้บริหาร ครูและ ผู้นำชุมชนรับรู้สอดคล้องกันว่าโรงเรียนได้รับการสนับสนุนอยู่ในระดับปานกลาง โดยเฉพาะ แหล่งงบประมาณด้านการศึกษาจากการจัดสรรงบประมาณของรัฐ ตัวอย่างประชากรทั้ง 3 กลุ่ม ระบุว่า เป็นแหล่งงบประมาณที่โรงเรียนได้รับมากกว่าแหล่งอื่น ๆ ทั้งนี้สืบเนื่อง จากโรงเรียนไทยรัฐวิทยาเป็นโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา แห่งชาติ ฉะนั้นจึงย่อมได้รับการอุดหนุนทางด้านงบประมาณทางด้านการศึกษาจากรัฐบาล

เมื่อวิเคราะห์ถึงรายได้จากแหล่งงบประมาณประเภทอื่น ๆ นั้น ผู้บริหารและครูรับรู้ตรงกันว่าแหล่งเงินที่ได้จากการจัดกิจกรรมพิเศษเป็นครั้งคราวของ หน่วยงานต้นสังกัดหรือของโรงเรียน เช่น การจัดฉายภาพยนตร์ การจัดแสดงของนักเรียน เงินช่วยเหลือจากสมาคมชมรมหรือกลุ่มอาสาสมัครและเงินกองทุนระหว่างประเทศรวมทั้ง งบที่ได้จากโครงการพิเศษตามนโยบายของรัฐบาลอยู่ในระดับต้องปรับปรุงทั้งสิ้น ทั้งนี้ อาจสืบเนื่องจากแหล่งงบประมาณดังกล่าวเป็นเงินพิเศษที่จัดขึ้นเป็นครั้งคราว และไม่ได้ รับอยู่เป็นประจำ หรือไม่ได้รับเลย จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารและครูในโรงเรียนไทยรัฐ วิทยา ปรากฏว่า โรงเรียนมักได้รับการสนับสนุนทางการเงินจากแหล่งต่าง ๆ น้อย มาก เพราะการเป็นโรงเรียนไทยรัฐวิทยาทำให้บุคคลหรือหน่วยงานต่าง ๆ คิดว่า โรงเรียนมีเงินมาก จึงไม่ค่อยได้รับการช่วยเหลือทางด้านงบประมาณจากแหล่งต่าง ๆ เท่าที่ควร

1.8 ด้านอาคารสถานที่ วัสดุและครุภัณฑ์ โดยเฉลี่ยแล้วผู้บริหารและ ผู้นำชุมชนระบุว่าโรงเรียนปฏิบัติงานอยู่ในระดับดีแต่ครูระบุว่าโรงเรียนปฏิบัติงานอยู่ใน ระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายขอปรากฏว่าเรื่องอาคารเรียนมีความมั่นคงถาวร และได้รับการดูแลรักษาให้มีสภาพใช้ได้ดีทุกฤดูกาล ตัวอย่างประชากรทั้ง 3 กลุ่มรับรู้

ตรงกันว่าโรงเรียนปฏิบัติงานไต่คืบมากกว่าเรื่องอื่น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุวพิศ หกสุวรรณ (2527 : 98) พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน ครู ผู้ปกครอง และ กรรมการศึกษามีความเห็นสอดคล้องกันว่า ในด้านการบริหารอาคารสถานที่นั้น สิ่งที่ โรงเรียนปฏิบัติมากคือ การปรับปรุงโรงเรียนให้สวยงาม สะอาดร่มรื่น มีอาคารเรียนที่ มั่นคงแข็งแรงปลอดภัย ตลอดจนบำรุงรักษาและซ่อมแซมอาคารเรียนให้มีสภาพใช้ไต่คืบ เสมอ รวมทั้งงานวิจัยของ สุเทพ ทองมังกร (2529 : 73) ที่ทำการประเมินสภาพ โรงเรียนประชาบาลที่เด่นในเขตจังหวัดภาคกลาง พบว่า หมวดอาคารสถานที่ และ อุปกรณ์โดยเฉลี่ย อาคารเรียนอยู่ในสภาพใช้การไต่คืบและสะอาดเรียบร้อยมากที่สุด ทั้งนี้ อาจสืบเนื่องจากผู้บริหารโรงเรียนไทยรัฐส่วนใหญ่ให้ความสำคัญแก่อาคารสถานที่ เพราะสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่มองเห็นง่ายและเป็นที่เชิดหน้าชูตาของโรงเรียน

เมื่อวิเคราะห์การรับรู้ของผู้บริหาร ครู และผู้นำชุมชนที่มีต่อการ ปฏิบัติงานของโรงเรียนด้านอาคารสถานที่ วัตถุประสงค์ และครุภัณฑ์ ปรากฏว่ามีความแตกต่างกัน ในเรื่อง การมีห้องกิจกรรมพิเศษ เช่น ห้องธุรการ ห้องแนะแนว ห้องพยาบาล และห้อง ประจำวิชา โดยคำนึงถึงสภาพของชุมชนและขนาดของโรงเรียน โดยผู้บริหารและผู้นำ ชุมชนรับรู้ ว่า โรงเรียนปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง แต่ครูรับรู้ ว่าโรงเรียนปฏิบัติงาน อยู่ในระดับต้องปรับปรุง ทั้งนี้ อาจสืบเนื่องจากครูเป็นผู้ปฏิบัติการสอนและต้องการห้อง พิเศษต่าง ๆ เพื่อใช้ในการปฏิบัติการสอนจึงมีการรับรู้ที่แตกต่างจากผู้บริหารและผู้นำชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยที่จังหวัดต่าง ๆ ได้ดำเนินการวิจัยเพื่อวางแผนพัฒนาการศึกษา ในจังหวัดของตนและพบข้อสรุปใกล้เคียงกันคือ สภาพโรงเรียนอยู่ในระดับพอใช้ได้ ครุภัณฑ์ ห้องเรียนอาคารเรียนต้องได้รับการปรับปรุง ห้องสมุด ห้องพยาบาล ห้องประชุม โรง ฝึกงาน โรงอาหาร และห้องพิเศษอื่น ๆ ยังไม่เพียงพอ (ปรีชญา เวสารัตน์ 2527 : 34)

ผลการวิจัยด้านอาคารสถานที่ วัตถุประสงค์ที่นำสังเกตคือ ผู้บริหาร ครู และผู้นำชุมชน รับรู้สอดคล้องกันว่าเรื่องโรงเรียนมีอาคารประกอบ เช่น โรงอาหาร โรงฝึกงาน เรือนเพาะชำในสภาพที่ใช้ประโยชน์ได้เพียงพอกับจำนวนนักเรียน เรื่องโรง เรียนมีจำนวนขนาดและประเภทของอาคารเรียนเพียงพอกับปริมาณนักเรียนและการจัด กิจกรรมทางการศึกษา และเรื่องการมีวัตถุประสงค์และอุปกรณ์ที่จำเป็น เช่น ตู้เอกสาร

เครื่องพิมพ์ดีด ป้ายแสดงสถิติ และมีการบำรุงรักษาให้ใช้การได้ดีเสมอ ตัวอย่าง
ประชากร 3 กลุ่ม ระบุว่าโรงเรียนปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับผล
งานวิจัยของ ปรัชญา เวสารัชช์ (2527 : 34) ที่กล่าวข้างต้น นอกจากนั้นจาก
การสังเกตของผู้วิจัย และจากการศึกษาข้อมูลสภาพทั่วไปของโรงเรียนไทยรัฐวิทยา
พบว่า โรงเรียนไทยรัฐส่วนใหญ่ยังขาดอาคารประกอบโดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงฝึกงาน
และห้องประชุม โรงเรียนไทยรัฐส่วนใหญ่มีห้องเรียน 5-7 ห้องเรียน เมื่อนำมาใช้จัด
การเรียนการสอน จำนวน 6 ห้อง จะเหลือห้องเพียง 1 ห้องเท่านั้น จึงทำให้โรงเรียน
ไทยรัฐวิทยาส่วนใหญ่ขาดห้องที่จะนำมาใช้จัดกิจกรรมพิเศษอื่น ๆ

1.9 ด้านการบริการผู้เรียนและเตรียมผู้เรียนเมื่อสำเร็จการศึกษา
โดยเฉลี่ยแล้วผู้บริหาร ครู และผู้นำชุมชนรับรู้สอดคล้องกันว่าโรงเรียนปฏิบัติงานอยู่ใน
ระดับดี โดยเฉพาะเรื่องโรงเรียนบริการค่านอาหารกลางวันที่ถูกหลักโภชนาการรวมทั้ง
การจัดน้ำดื่มที่สะอาดและเพียงพอ ทั้งนี้สืบเนื่องจากมูลนิธิหนังสือพิมพ์ไทยรัฐได้มองเห็น
ความสำคัญของภาวะโภชนาการอันมีผลต่อความเจริญเติบโตทั้งทางร่างกายและทางสมอง
ของนักเรียนระดับประถมศึกษา ทางมูลนิธิฯ จึงตั้งเป้าหมายสำหรับโครงการอาหาร
กลางวันว่า ให้โรงเรียนไทยรัฐวิทยาทุกโรงเรียนสามารถจัดโครงการอาหารกลางวัน
ได้โดยการให้ฟรีหรือจำหน่ายแก่นักเรียนในราคาถูก โดยจัดสรรเงินทุนในโครงการอาหาร
กลางวันสูงกว่าโครงการอื่น ๆ ประกอบกับทางสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา
แห่งชาติเองก็มีนโยบายต้องการให้โรงเรียนประถมศึกษาทุกโรงเรียนจัดโครงการอาหาร
กลางวัน และให้นักเรียนมีอาหารกลางวันรับประทานทุกคน จึงทำให้โรงเรียนไทยรัฐ
วิทยาทุกโรงเรียนสามารถจัดโครงการอาหารกลางวันได้เป็นอย่างดีตามสภาพของ
โรงเรียนแต่ละแห่ง เพราะได้รับงบประมาณจากโครงการนี้ถึง 2 ทางด้วยกัน

เมื่อวิเคราะห์การรับรู้ของผู้บริหาร ครู และผู้นำชุมชนที่มีต่อการ
ปฏิบัติงานด้านการบริการผู้เรียนและการเตรียมผู้เรียนเมื่อสำเร็จการศึกษา ปรากฏว่ามี
ความแตกต่างกันในเรื่องการบริการช่วยเหลือให้นักเรียนที่ขาดแคลนด้วยวิธีการต่าง ๆ ทั้ง
ในระหว่างที่ศึกษาอยู่และจัดแนวทางหลังจากสำเร็จการศึกษาแล้วเท่าที่ทำได้ และเรื่อง
บริการค่านวัสดุ ครุภัณฑ์ และอุปกรณ์ต่าง ๆ เช่น เครื่องกีฬา เครื่องดนตรี อุปกรณ์ศิลปะ

เพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสฝึกฝนอย่างเต็มที่ และเสริมสมรรถภาพด้านศิลปะกีฬา โดยผู้บริหารรับรู้ว่าเป็นโรงเรียนปฏิบัติงานอยู่ในระดับดี แต่ครูและผู้นำชุมชนรับรู้ว่าเป็นโรงเรียนปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ อาจสืบเนื่องจากครูเป็นผู้ใกล้ชิดกับนักเรียนมากกว่าผู้บริหารการรับรู้ในเรื่องนี้จึงแตกต่างกันซึ่งตรงกับกรรับรู้ของผู้ปกครอง ทั้งนี้ อาจสืบเนื่องจากโรงเรียนไทยรัฐวิทยาส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในชนบท ฐานะทางเศรษฐกิจของชุมชนส่วนใหญ่ยากจน จึงทำให้ผู้นำชุมชนต้องการให้ช่วยเหลือนักเรียนที่ยากจนมากกว่านี้ ทั้งที่โรงเรียนก็ช่วยอยู่ในเกณฑ์สมควรแล้วแต่ผู้ปกครองยังต้องการให้ช่วยเพิ่มขึ้นอีก ซึ่งข้อค้นพบดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวพิศ หกสุวรรณ(2527 : 103) ที่พบว่า คำนการปฏิบัติกิจการนักเรียนความต้องการของผู้ปกครองอยู่ในเกณฑ์มากและมากที่สุดโดยเฉพาะเรื่องต้องการให้ช่วยเหลือนักเรียนที่ยากจนและขาดแคลนอุปกรณ์การเรียนและเสื้อผ้าสำหรับเรื่องการบริหารค่านวัสดุ ครุภัณฑ์และอุปกรณ์ต่างๆ เช่น เครื่องกีฬา เครื่องดนตรีนั้น จากการสังเกตสัมภาษณ์ จากผู้บริหาร ครู และผู้นำชุมชน พบว่าเกี่ยวกับอุปกรณ์กีฬา ทางมูลนิธิหนังสือพิมพ์ไทยรัฐได้ให้การสนับสนุนอุปกรณ์กีฬาแก่โรงเรียนแต่ละปีเพียงพอแก่ความต้องการ แต่ยังมีอีกหลายโรงเรียนที่ต้องการมากกว่านั้นเพราะประชาชนในท้องถิ่นให้ความสนใจการกีฬามากทั้งในโรงเรียนและเยาวชนนอกโรงเรียน จึงมักมีการจัดแข่งขันกีฬาต่างๆ เป็นประจำ เช่น กีฬาโรงเรียน กีฬาระหว่างหมู่บ้าน และการจัดแข่งขันกีฬาระดับอำเภอ เป็นครั้งคราวทำให้สิ้นเปลืองอุปกรณ์กีฬามาก โดยเฉพาะลูกฟุตบอล และลูกวอลเลย์บอล ส่วนเครื่องดนตรีนั้นโรงเรียนส่วนใหญ่ยังขาดอยู่มาก ถ้ามีก็มักเป็นคนตรีพื้นเมือง เช่น อังกะลุง แคน หรือเครื่องดนตรีสากล เช่น กลองทอม เป็นต้น แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าโรงเรียนที่มีเครื่องดนตรีเหล่านี้หลายโรงเรียนถูกเก็บไว้เนื่องจากการขาดบุคลากรที่มีความรู้ทางด้านดนตรี

จากผลการวิจัยด้านการบริการผู้เรียนและการเตรียมผู้เรียนเมื่อสำเร็จการศึกษาที่นำสังเกตคือ เรื่องการจัดบริการแนะแนวทั้งในด้านวิชาการ วิชาชีพ สุขภาพจิต และการให้คำปรึกษาส่วนบุคคลรวมการมีจิมนิเทศเพื่อเตรียมตัวศึกษาต่อและประกอบอาชีพและเรื่องโรงเรียนจัดบริการห้องสมุดให้เป็นแหล่งค้นคว้าที่มีประสิทธิภาพ ตัวอย่างประชากรทั้ง 3 กลุ่ม รับรู้สอดคล้องกันว่า โรงเรียนปฏิบัติงานอยู่ในระดับ

ปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ โกลิศ แกนอิน (2531 : 81) ที่พบว่า ปัญหาของผู้บริหารโรงเรียนด้านการจัดบริการแนะแนวตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน และครูอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เพราะลักษณะงานแนะแนวมีขอบข่ายงานกว้างขวาง มากกว่างานอื่น ประกอบกับผู้ปฏิบัติงานด้านนี้ส่วนใหญ่ในโรงเรียนประถมศึกษาไม่ได้ศึกษาวิชานี้มาโดยเฉพาะจึงไม่สามารถนำความรู้ด้านนี้เข้าสู่งานปฏิบัติได้อย่างแท้จริง ส่วนเรื่องการจัดบริการห้องสมุดให้เป็นแหล่งค้นคว้าที่มีประสิทธิภาพ ทุกฝ่ายรับรู้ว่าเป็นเรื่องปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน ทั้งนี้อาจสืบเนื่องจากการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรประถมศึกษา 2521 เน้นให้นักเรียนค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง เพราะอ้างถึงแต่การอ่านหนังสือในชั้นเรียนก็หรือฟังครูอธิบายก็ยังไม่เพียงพอ โรงเรียนจึงต้องการหนังสือทุกประเภทเพื่อนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแต่โดยความจริงแล้วโรงเรียนส่วนใหญ่ยังมีจำนวนหนังสือไม่พอเพียงต่อการค้นคว้า ทั้งนี้เพราะได้รับงบประมาณทางค่านิน้อยและประกอบด้วยราคาหนังสือก็แพงมากด้วย

1.10 ด้านความสัมพันธ์กับชุมชนโดยเฉลี่ยแล้วผู้บริหาร ครู และผู้นำชุมชน ระบุว่าโรงเรียนปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นเรื่องการส่งเสริมให้บุคลากรในโรงเรียนและบุคลากรในชุมชนเป็นตัวอย่างที่ดีต่อกันและกันในด้านศีลธรรม ศรัทธาและการปฏิบัติที่ถูกต้อง ตัวอย่างประชากรทั้ง 3 กลุ่ม ระบุว่าตรงกันว่าโรงเรียนปฏิบัติงานอยู่ในระดับดี ทั้งนี้อาจสืบเนื่องจากทุกฝ่ายมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า ทั้งโรงเรียนและชุมชนต่างมีอิทธิพลต่อกันและกัน โรงเรียนที่ดีย่อมไม่สามารถดำเนินกิจการไปตามอคติของคนใดตามลำพัง ต้องหันมาพิจารณาใหม่ว่าโรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของสังคมและมีบทบาทสำคัญต่อโครงการพัฒนาบ้านบุคคลด้วย ยิ่งในชนบทแล้ว โรงเรียนมีอิทธิพลไม่น้อยเลย (สุกิตติ บุญเอก : 2525 : 80)

เมื่อวิเคราะห์การรับรู้ของผู้บริหาร ครู และผู้นำชุมชนที่มีต่อการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนพบว่ามีความแตกต่างกันในเรื่อง การประชาสัมพันธ์ เพื่อเป็นสื่อกลางสร้างความเข้าใจในการร่วมกันพัฒนาและแก้ปัญหาของนักเรียน โดยผู้บริหารและผู้นำชุมชนระบุว่าโรงเรียนปฏิบัติงานอยู่ในระดับดี แต่ครูระบุว่าปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางที่เป็นเช่นนี้อาจสืบเนื่องมาจากส่วนมากผู้บริหารจะทำการประชาสัมพันธ์หรือติดต่อกับผู้นำชุมชนหรือกรรมการศึกษาในเรื่องการพัฒนา และแก้ปัญหาของนักเรียน

อย่างไม่เป็นทางการ เพราะผู้บริหารจะมีโอกาสพบกับผู้นำชุมชนบ่อยครั้งมากกว่าครู เป็นไปไ้ว่าการติดต่อกันลักษณะเช่นนี้ ครูอาจไม่ทราบข้อเท็จจริงทั้งหมดจึงทำให้มีการรับรู้แตกต่างจากผู้บริหารและผู้นำชุมชน

จากผลการวิจัยด้านความสัมพันธ์กับชุมชนที่นำสังเกตคือ เรื่อง โรงเรียนสำรวจปัญหาและความต้องการของชุมชน เรื่องการจัดกิจกรรมที่ให้บริการด้านต่าง ๆ แก่ชุมชน เรื่องการจัดทำแผนพัฒนาโรงเรียนให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาชุมชนประสานสัมพันธ์กับหน่วยงานต่าง ๆ และเรื่องโครงการนำบุคลากรและจัดกิจกรรมโรงเรียนออกสู่ชุมชนและนำชุมชนเข้ามาจัดการศึกษากับทางโรงเรียนทุกฝ่ายรับรู้สอดคล้องกันว่า โรงเรียนปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ จันทราณี สงวนนาม (2518 : 140) ประจวบ ทอตระกูล (2519 : 46) และสุวิศ หกสุวรรณ (2527 : 101) ที่พบว่า โรงเรียนมีการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างต่ำและส่วนมากเป็นเรื่องการวางแผนประชาสัมพันธ์ การสำรวจปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการศึกษาของประชาชน การให้บริการเผยแพร่ความรู้ด้านต่าง ๆ แก่ประชาชนและการจัดฝึกอบรมเกี่ยวกับการประกอบอาชีพแก่ประชาชนโดยทั่วไป

อย่างไรก็ตามเรื่องการจัดตั้งสมาคมหรือชมรมศิษย์เก่าของโรงเรียนและการสร้างความสัมพันธ์อันดีกับศิษย์เก่าทั้งผู้บริหารและครูรับรู้ตรงกันว่า โรงเรียนปฏิบัติงานอยู่ในระดับต้องปรับปรุงและผู้นำชุมชนรับรู้ว่าโรงเรียนปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลางซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ โยทะกา แกวปลั่ง (2529 : 88) ที่ทำการศึกษากิจการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดอุบลราชธานี พบว่า การปฏิบัติงานด้านแสวงหาความช่วยเหลือและความร่วมมือจากประชาชน หน่วยงาน และส่วนราชการเพื่อพัฒนาโรงเรียน บทบาทที่มีการปฏิบัติ น้อยที่สุดคือการจัดตั้งสมาคมศิษย์เก่าหรือสมาคมผู้ปกครองเพื่อทำประโยชน์ให้แก่โรงเรียน ที่เป็นเช่นนี้เพราะประชาชนในชนบทไม่สนใจในเรื่องนี้ ประชาชนจะให้ความร่วมมือและช่วยเหลือโรงเรียนเป็นอย่างไรในเรื่องที่สามารถช่วยได้ โดยไม่มีใครสนใจหรือคิดจะตั้งสมาคมดังกล่าว อีกทั้งการพบปะสมาคมของประชาชนในชุมชนชนบทมีน้อย เพราะทุกคนมีภาระต้องประกอบอาชีพ จึงไม่มีเวลาแ่จะจะมีการพบปะกันบ่อยครั้งที่วัดและถือว่าวัดเป็น

ที่รวมของประชาชนในชุมชนนั้นมากกว่าโรงเรียน เพราะประชาชนส่วนใหญ่ยังเห็นว่าการทำบุญที่วัดจะได้บุญกุศลมากกว่าซึ่งเป็นค่านิยมที่ปลูกฝังกันมาช้านาน

2. ปัญหาและความต้องการของผู้บริหาร ครู และผู้นำชุมชนเกี่ยวกับการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาซึ่งสนับสนุนโดยมูลนิธิหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ

2.1 บ้านอาคารสถานที่วัสดุและครุภัณฑ์ ผลการวิจัยปรากฏว่าโดยเฉลี่ยตัวอย่างประชากรทั้ง 3 กลุ่ม รับรู้ตรงกันว่าโรงเรียนประสบปัญหาปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ปรากฏว่า ผู้บริหาร และครูรับรู้ตรงกันว่าโรงเรียนประสบปัญหาอันดับแรก เรื่องความเพียงพอและเหมาะสมของจำนวนวัสดุ ครุภัณฑ์และอุปกรณ์การเรียนการสอน เช่น ตู้เก็บเอกสาร อุปกรณ์กีฬา และเครื่องมือทางการเกษตร กับจำนวนนักเรียนซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาสภาพการใช้วัสดุ ครุภัณฑ์ของกระทรวงศึกษาในปี 2529 (2529 : 31) ในโครงการวิจัยเพื่อวางแผนการใช้ทรัพยากรทางการศึกษา ซึ่งเป็นโครงการหนึ่งภายใต้โครงการเงินกู้เพื่อพัฒนาการศึกษา ครั้งที่ 6 หน่วยงานต่าง ๆ ยังขาดแคลนวัสดุ ครุภัณฑ์ที่จำเป็นอยู่มาก และบางส่วนไม่ได้รับการสนับสนุนจากงบประมาณแผ่นดิน จึงจำเป็นที่จะต้องจัดซื้อโดยใช้แหล่งเงินจากแหล่งอื่น ๆ เช่น เงินบำรุงการศึกษาและเงินบริจาค เป็นต้น อย่างไรก็ตาม แม้หน่วยงานบางแห่งมีความขาดแคลน วัสดุ ครุภัณฑ์ทางการศึกษาอยู่บ้างแต่ก็ปรากฏว่ายังมีครุภัณฑ์บางส่วนที่ยังไม่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้อย่างคุ้มค่า ซึ่งอาจเป็นเพราะการจัดซื้อไม่ตรงกับความต้องการของผู้ใช้หรือจัดซื้อซ้ำเกินไป และอาจจะมีหน่วยงานบางหน่วยงานที่มีความขาดแคลนและต้องการใช้ครุภัณฑ์ดังกล่าวแต่ก็ไม่ได้รับการจัดสรรให้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2525 : 200) ในด้านอุปกรณ์การเรียนการสอนนั้น จากเอกสารประกอบการประชุมอนุกรรมการจัดทำแผนพัฒนาการประถมศึกษาระยะยาว พุทธศักราช 2525-2534 ครั้งที่ 1/2526 (2526 : 7, 10) กล่าวถึงผลการศึกษาวิเคราะห์ที่สำนักงานทรัพยากรการศึกษาว่า "วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนยังไม่พอ บางแห่งขาดมาก มีความไม่เสมอภาคทางการจัดสรรทรัพยากร เช่นยังมีความแตกต่างเรื่องอาคาร วัสดุอุปกรณ์ จำนวนและคุณภาพของบุคลากร

เมื่อวิเคราะห์ความต้องการด้านวัสดุครุภัณฑ์ปรากฏว่า โรงเรียนไทยรัฐส่วนใหญ่ต้องการตู้เก็บเอกสาร ตู้เก็บวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ โต๊ะม้านั่งสำหรับนักเรียน

เครื่องโรเนียว, ดึงเก็บน้ำฝน เนื่องจากวัสดุครุภัณฑ์เหล่านี้มีราคาค่อนข้างสูง โรงเรียนมีงบประมาณจำกัด จึงมีผลต่อการจัดหาวัสดุครุภัณฑ์ต่าง ๆ ซึ่งแนวทางแก้ไขนอกจากจะขอเพิ่มเติมจากทางราชการแล้ว โรงเรียนก็ควรที่จะวางโครงการใช้จ่ายงบประมาณที่ได้รับให้เกิดประโยชน์มากที่สุด ใช้จ่ายเงินและวัสดุอุปกรณ์อย่างประหยัดและควรสร้างความสัมพันธ์อันดีกับชุมชนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนรับรู้ถึงปัญหาของโรงเรียนเพื่อโรงเรียนจะได้รับความช่วยเหลือจากชุมชนมากยิ่งขึ้น

เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาคันอาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ ผู้นำชุมชนรับรู้ว่าการเรียนประสบปัญหาอันดับแรกในเรื่องความเหมาะสมของจำนวนขนาดของอาคารเรียนกับจำนวนนักเรียน จากปัญหาดังกล่าวถึงแม้ว่ามูลนิธิหนังสือพิมพ์ไทยรัฐได้เข้าไปช่วยสร้างอาคารให้โรงเรียนละ 1 หลังแล้วก็ตามก็ยังไม่เพียงพออาจสืบเนื่องมาจากจำนวนนักเรียนที่เพิ่มมากขึ้นในแต่ละปีการศึกษา จากการสังเกตของผู้วิจัยปรากฏว่ายังมีโรงเรียนไทยรัฐวิทยาอีกจำนวนหลายโรงเรียนที่ยังขาดห้องเรียนสำหรับนักเรียน ซึ่งส่วนใหญ่โรงเรียนมักแก้ปัญหาโดยให้นักเรียนมาเรียนใต้ถุนอาคารเรียนไทยรัฐซึ่งจะประสบปัญหามากในฤดูฝนเรื่องนี้โรงเรียนที่มีปัญหามากอาจแก้ไขโดยการส่งเรื่องมาให้มูลนิธิหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เพื่อขอรับการพิจารณาช่วยเหลือ คณะกรรมการมูลนิธิฯ จะพิจารณาช่วยเหลือเป็นรายโรงเรียนตามที่เห็นสมควร

คันอาคารสถานที่ ผู้บริหาร ครู และผู้นำชุมชน ต้องการให้มีอาคารเรียนเพิ่มเติมและต้องการให้มีห้องพิเศษอื่น ๆ เช่น ห้องธุรการ ห้องพยาบาล ห้องวิทยาศาสตร์ ห้องพัสดุ ห้องจริยะ และห้องพิเศษอื่น ๆ โดยการต่อเติมชั้นล่างของอาคารไทยรัฐเพื่อจะได้อาคารใช้งบประมาณมากนัก

2.2 คันบุคลากร ผู้บริหารและครูรับรู้ว่าการเรียนประสบปัญหาปานกลาง แต่ผู้นำชุมชนรับรู้ว่าการเรียนประสบปัญหาน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่าผู้บริหาร และครูรับรู้ตรงกันว่าโรงเรียนประสบปัญหาอันดับแรกเรื่องโรงเรียนขาดครูที่มีความสามารถเฉพาะวิชา เช่น ครูเกษตร ครูพลศึกษา และครูนาฏศิลป์ เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วัฒนา สุวรรณไตรย์ (2524 : 78) มนตรี เทพสิทธิ์ (2524 : 56) และทวี เชื้อสุวรรณ (2528 : 89) ที่พบว่าปัญหาคันการจัดการเรียนการสอน

และค่านุเคราะห์มีสิ่งที่เป็นปัญหามากก็คือชาครุที่ทำหน้าที่สอนวิชาชีพหรือวิชาพิเศษต่าง ๆ เช่น การงานพื้นฐานอาชีพ ศิลปะ คณิต นาฏศิลป์ ตลอดจนถึงครูพลานามัย ซึ่งในเรื่องนี้นับแต่มีการประกาศใช้หลักสูตรประถมศึกษา 2521 เป็นต้นมา มีการบรรจุกลุ่มประสบการณ์ในค่านการงานพื้นฐานอาชีพ แม้ว่าจะได้เตรียมบุคลากรในค่านนี้มาก่อนแล้วก็ตาม แต่ในความเป็นจริงยังขาดครูที่จะสอนวิชาชีพหรือวิชาพิเศษอื่น ๆ อยู่มาก (มนตรี เทพลี 2524 : 56) แนวทางแก้ไขในเรื่องนี้อาจทำได้โดยการจัดอบรมแก่ครูในวิชาพิเศษเหล่านี้ รวมทั้งการเชิญวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถในท้องถิ่นมาช่วยในการจัดการเรียนการสอนด้วย

เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาค่านบุคลากร ผู้นำชุมชนรับรู้ว่โรงเรียนประสบปัญหาอันดับแรกในเรื่องความเหมาะสมของจำนวนครูกับจำนวนนักเรียนซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุเทพ ทองมังกร (2529 : 127) ที่ศึกษาเกี่ยวกับความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อโรงเรียนและสภาพที่เป็นจริงของโรงเรียนคาทอลิกในกรุงเทพมหานคร ความคาดหวังอันดับแรกของผู้ปกครองคือต้องการให้บุตรธิดาเรียนในโรงเรียนที่มีครูอาจารย์ที่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน โรงเรียนไทยรัฐวิทยานั้นมักเป็นโรงเรียนที่มีขนาดเล็กและส่วนมากตั้งอยู่ในชนบทห่างไกลจึงไม่มีครูสมัครใจไปสอน เพราะเป็นท้องถิ่นทุรกันดารทำให้เกิดปัญหาจำนวนครูและจำนวนโรงเรียนไม่เหมาะสมกันซึ่งเป็นปัญหาที่ควรได้รับการแก้ไขจากผู้บังคับบัญชาระดับสูงขึ้นไป

ค่านบุคลากร ผู้บริหาร ครู และผู้นำชุมชน ต้องการครูที่มีความรู้ความสามารถในการสอนกลุ่มวิชาสร้างเสริมลักษณะนิสัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในวิชา คณิตและนาฏศิลป์ซึ่งส่วนมากครูขาดความถนัด นอกจากนั้นแล้วยังมีความต้องการครูฝ่ายธุรการ การเงิน ครูบรรณารักษ์ และครูคหกรรมด้วย เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 มีความจำเป็นต้องใช้ครูที่มีความชำนาญเฉพาะค่านมากขึ้น ถึงแม้ในระดับประถมศึกษา ครูพิเศษเฉพาะเรื่องยังไม่มีความจำเป็นมากนัก ส่วนใหญ่จะใช้วิธีฝึกอบรมครูประจำการที่มีอยู่ให้สามารถสอนได้ทุกวิชา แต่ในความเป็นจริงไม่มีครูคนใดที่มีความชำนาญค่านการสอนทุกค่าน จำเป็นต้องใช้ครูที่เรียนวิชาชีพเฉพาะค่านมาสอน (เสนห์ ครูชเมือง 2526 : 119)

2.3 ด้านการจัดโครงการต่าง ๆ ในโรงเรียนโดยเฉลี่ยแล้วผู้บริหาร ครู และผู้นำชุมชน ระบุว่าโรงเรียนประสบปัญหาปานกลางทุกโครงการ เมื่อพิจารณา เป็นรายโครงการ ผู้บริหาร และครูรับรู้ตรงกันว่าโรงเรียนประสบปัญหาในแต่ละโครงการดังนี้

2.3.1 โครงการอาหารกลางวัน ผู้บริหารและครูรับรู้สอดคล้องกัน ว่าโรงเรียนประสบปัญหาอันดับแรกในเรื่อง สภาพเศรษฐกิจของนักเรียนและผู้ปกครอง เนื่องจากโรงเรียนไทยรัฐวิทยาส่วนใหญ่อยู่ในชุมชนชนบท สภาพเศรษฐกิจของชุมชนโดยรอบอยู่ในเกณฑ์ยากจนแม้ว่าโรงเรียนจะจัดจำหน่ายอาหารในราคาถูกลงแล้วก็ตาม โรงเรียนไทยรัฐวิทยาก็ยังประสบปัญหาในเรื่องนักเรียนยากจนทำให้โรงเรียนไม่มีทุนหมุนเวียนเพื่อนำมาจัดโครงการอาหารกลางวันได้อย่างต่อเนื่อง แนวทางแก้ไขในเรื่องนี้อาจทำได้หลายทางโดยสร้างผลผลิตที่ใช้ในโครงการอาหารกลางวันเพื่อลดภาระที่ต้องจ่ายเงินระดมทุนจากชุมชนให้มากขึ้น และทำโครงการเสริมเพื่อสนับสนุนโครงการอาหารกลางวัน ซึ่งเป็นการแก้ปัญหาระยะยาว เช่น โครงการปลูกไม้ โครงการขายปุ๋ย เป็นต้น

ผู้บริหารและครูต้องการให้มีงบประมาณการจัดโครงการอาหารกลางวันเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้เพียงพอกับนักเรียนที่ขาดแคลนอาหารกลางวันเพราะผู้ปกครองนักเรียนส่วนใหญ่มีฐานะยากจนมาก

2.3.2 โครงการเกษตร ผู้บริหารและครูรับรู้สอดคล้องกันว่าโรงเรียนประสบปัญหาอันดับแรกในเรื่องแหล่งน้ำที่จะนำมาใช้ในการเกษตร ทั้งนี้สืบเนื่อง จากโรงเรียนไทยรัฐวิทยามักสร้างในท้องที่ที่ทางไกลจึงมีปัญหาแหล่งน้ำที่จะนำมาใช้ในการเกษตรอย่างมาก จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารและครู ปรากฏว่าการที่จะมีแหล่งน้ำได้เพียงพอในท้องที่ของอาศัยงบประมาณเป็นจำนวนมาก เช่น การขุดบ่อโพรง การขุดสระน้ำ ขนาดใหญ่ซึ่งโรงเรียนไม่มีงบประมาณมากพอ เพียงลำพังแต่การมีน้ำคั้นน้ำใช้ให้เพียงพอแก่ครูและนักเรียนตลอดทั้งปียังไม่สามารถทำได้ ดังนั้นการขาดแหล่งน้ำจึงเป็นปัญหาที่สำคัญมากในโรงเรียนไทยรัฐวิทยาส่วนใหญ่ซึ่งแนวทางการแก้ปัญหาในเรื่องนี้คือ โรงเรียนควรทำการเกษตรให้เหมาะสมกับพื้นที่ เช่น โครงการปลูกสวนยางพารา โครงการปลูกไม้หรือหันมาทำโครงการอื่นที่ไม่ต้องอาศัยแหล่งน้ำ เช่น การเลี้ยงวัว เป็นต้น

ผู้บริหารและครูต้องการแหล่งน้ำ เครื่องมือกักเก็บน้ำ และเครื่องปั้มน้ำ เพื่อนำมาใช้ในการเกษตรของโรงเรียน

2.3.3 โครงการอุปกรณ์การเรียนการสอน ผู้บริหารและครู รับรู้สอดคล้องกันว่า โรงเรียนประสบปัญหาอันดับแรกในเรื่องทักษะในการผลิตสื่อการสอน จากวัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่นของครูในโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ กษมา สารสมุทร (2524 : บทคัดย่อ) ซึ่งพบว่าครูมีปัญหาค้นหาในการผลิตและการใช้สื่อการสอน โดยเฉพาะการผลิตสื่อการสอนด้วยวัสดุในท้องถิ่น ครูมักไม่ค่อยมีความคิดริเริ่มในด้านนี้ รวมทั้งผลงานวิจัยของ กัญญา เกชาภิวัฒน์สกุล (2527 : 84) ที่เสนอว่า ครูสังกัด กรุงเทพมหานคร เขตปทุมวัน มีความต้องการพัฒนาสมรรถภาพการสอนด้านการผลิตสื่อ และใช้สื่อการสอนมากที่สุด ทั้งนี้อาจสืบเนื่องจากครูไม่มีเวลาในการฝึกทักษะหรือศึกษา เกี่ยวกับการผลิตสื่อเพราะครูในโรงเรียนประถมศึกษามักมีภาระในการสอนมาก นอกจาก นั้นโรงเรียนยังมีงานอื่น ๆ มอบหมายให้ครูปฏิบัติด้วย เช่น งานในโครงการต่าง ๆ รวมทั้งการที่โรงเรียนไทยรัฐวิทยาส่วนใหญ่อยู่ในชนบทที่ห่างไกลยังมีครูจำนวนมากที่ เดินทางไปกลับระหว่างโรงเรียนกับตัวเมือง ฉะนั้นนอกจากเวลาปฏิบัติหน้าที่การงาน แล้วครูต้องใช้เวลาในการเดินทางด้วย จึงเป็นเหตุให้ครูส่วนใหญ่ไม่มีเวลาที่จะศึกษา และฝึกทักษะในการผลิตสื่อต่าง ๆ มูลนิธิหนังสือพิมพ์ไทยรัฐร่วมกับทางมหาวิทยาลัย รามคำแหงได้ร่วมมือกันจัดอบรมวิธีผลิตสื่อจากวัสดุอุปกรณ์ในท้องถิ่นให้แก่ครูผู้สอนใน โรงเรียนไทยรัฐวิทยาและครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติมาตั้ง แต่ปี พ.ศ. 2530 ซึ่งเป็นทางหนึ่งที่จะช่วยกันแก้ปัญหาในเรื่องนี้เป็นอย่างดี

ด้านโครงการอุปกรณ์การเรียนการสอน ผู้บริหารและครู ต้องการสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัยประเภทโสตทัศนูปกรณ์ รวมทั้งเครื่องมือทาง วิทยาศาสตร์และของจำลองประเภทต่าง ๆ เช่น เครื่องฉายสไลด์ แผ่นสไลด์ที่มีความ สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา กล้องจุลทรรศน์ เทปโทรทัศน์ และอุปกรณ์ที่ใช้ในการทดลอง ประเภทต่าง ๆ เนื่องจากสื่อดังกล่าวมีราคาแพงมากโรงเรียนไม่มีงบประมาณพอที่จะจัดซื้อได้

2.3.4 โครงการห้องสมุด ผู้บริหารและครูรับรู้สอดคล้องกันว่า โรงเรียนประสบปัญหาอันดับแรกในเรื่องจำนวนหนังสือในห้องสมุดโดยเฉพาะอย่างยิ่ง

หนังสือที่ใช้ค้นคว้าตามหลักสูตรซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ชลอ มงคลการุณย์ (2530 : 141) ที่เสนอว่าหนังสืออ่านประกอบหรือหนังสือค้นคว้าแต่ละกลุ่มประสบการณ์ยังไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน นอกจากนี้ จากการประเมินหลักสูตรและศึกษาผลการใช้สื่อการเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาทั่วประเทศของกรมวิชาการ พบว่านักเรียนยังขาดแคลนหนังสือส่งเสริมสำหรับศึกษาค้นคว้าและเสริมการเรียนรู้ให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตรอยู่มาก (วิชัย วงษ์ใหญ่ 2528 : 10-11) ปัญหาดังกล่าวสืบเนื่องมาจากการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางของหลักสูตร พ.ศ. 2521 ครูต้องส่งเสริมให้นักเรียนมีนิสัยในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งการฝึกตามแนวทางดังกล่าวโรงเรียนต้องมีหนังสือหรือเอกสารต่าง ๆ อย่างเพียงพอกับจำนวนนักเรียน

คานโครงการห้องสมุด ผู้บริหารและครูต้องการหนังสือทุกประเภท เช่น หนังสือที่ใช้ประกอบการค้นคว้าตามหลักสูตร หนังสือภาพที่มีสีสันสวยงาม เหมาะกับความสนใจของนักเรียนระดับประถมศึกษา และหนังสืออื่น ๆ ทุกประเภทเพื่อให้บริการแก่นักเรียน ครู และชุมชน

เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาคานการจัดโครงการต่าง ๆ ผู้นำชุมชนรับรู้ว่าโรงเรียนประสบปัญหาอันดับแรกในเรื่องการจัดบริการทางคานวัสดุ ครุภัณฑ์ และอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้แก่นักเรียนที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้นำชุมชนที่ทำหน้าที่กรมการศึกษามีความเข้าใจในการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาศึกษามากยิ่งขึ้น จึงรับรู้ว่าอุปกรณ์และครุภัณฑ์ต่าง ๆ เช่น อุปกรณ์กีฬา เครื่องดนตรี เครื่องมือทางศิลปะเหล่านี้ เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับกระบวนการเรียนการสอน หากครูผู้สอนจะใช้เพียงหลักสูตรหรือคู่มือ ย่อมไม่สามารถที่จะสอนให้นักเรียนเกิดความรู้ และเกิดทักษะความเจตนาารมย์ของหลักสูตรได้

ความต้องการคานการจัดบริการต่าง ๆ ในโรงเรียน ปรากฏว่าผู้นำชุมชนต้องการให้มีการจัดบริการคานวัสดุ ครุภัณฑ์ และอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้แก่นักเรียนอย่างเพียงพอ

2.4 คานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยเฉลี่ยผู้บริหารและครูรับรู้ว่าโรงเรียนประสบปัญหาระดับปานกลางแต่ผู้นำชุมชนรับรู้ว่าประสบปัญหาน้อย เมื่อ

พิจารณาเป็นรายข้อ ปรากฏว่า ผู้บริหาร และครูรับรู้สอดคล้องกันว่าโรงเรียนประสบปัญหาอันดับแรกในเรื่องการมองเห็นความสำคัญและประโยชน์ของการเรียน การส่งเสริม หรือสนับสนุนให้นักเรียนเรียนต่อในระดับสูงขึ้นไปหลังจากจบการศึกษาแล้ว ทั้งนี้อาจสืบเนื่องจากโรงเรียนไทยรัฐวิทยาส่วนใหญ่มีที่ตั้งอยู่ในชุมชนชนบทและที่อยู่ห่างไกล ประชาชนส่วนใหญ่มีรายได้ค่อนข้างน้อยและประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีความรู้ยังไม่ค่อยเห็นความสำคัญของการศึกษา รวมทั้งสถานศึกษาในระดับสูงในท้องถิ่นชนบทมีน้อยจึงทำให้เด็กในชนบทมีโอกาสที่จะเข้าศึกษาต่อในระดับสูงน้อยกว่าเด็กในหัวเมือง

ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ผู้บริหารและครูต้องการให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของโรงเรียนและให้การสนับสนุนด้านการศึกษาให้มากกว่าในปัจจุบัน

เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ผู้นำชุมชนรับรู้ว่าเป็นโรงเรียนประสบปัญหาอันดับแรกในเรื่องการนำข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของชุมชนมาประกอบการพิจารณาในการจัดการศึกษาของโรงเรียนจากปัญหาดังกล่าว เมื่อนำผลวิเคราะห์ความต้องการของผู้บริหารและครูผู้สอนกับความต้องการของผู้นำชุมชนมาพิจารณาพอจะสรุปได้ว่า การจัดการศึกษาของโรงเรียนโดยผู้บริหารและครูผู้สอนยังไม่เป็นไปตามความต้องการของชุมชน ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะต่าง ๆ ในการจัดการศึกษาของชุมชนยังไม่ได้รับความสนใจและสนองตอบจากผู้บริหารและครูผู้สอน และในทางกลับกันผู้บริหารและครูผู้สอนมีความต้องการให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน แสดงให้เห็นถึงความต้องการของทั้งสองฝ่ายตรงกันแต่ยังขาดการร่วมมือและการประสานงานที่ดีซึ่งโรงเรียนโดยผู้บริหารและครูผู้สอนควรเป็นฝ่ายจัดการ จัดกิจกรรม เพื่อชักนำและให้ความสำคัญกับผู้นำท้องถิ่นมากกว่าเดิมเพื่อที่จะทำให้การจัดการศึกษาของโรงเรียนประสบผลสำเร็จยิ่งขึ้น ทั้งยังสามารถแก้ปัญหาความไม่เข้าใจกันของโรงเรียนและชุมชนได้เป็นอย่างดี

2.5 ด้านการดำเนินงานของมูลนิธิโรงเรียนและการประสานงานกับมูลนิธิหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ปรากฏว่า ผู้บริหารรับรู้ว่าเป็นโรงเรียนประสบปัญหาน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ผู้บริหารรับรู้ว่าเป็นโรงเรียนประสบปัญหาอันดับแรกในเรื่องการติดตาม

และการดูแลการดำเนินงานของโรงเรียนไทยรัฐวิทยาของมูลนิธิหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ทั้งนี้สืบเนื่องจากทางมูลนิธิหนังสือพิมพ์ไทยรัฐมีบุคลากรน้อยโดยเฉพาะอย่างยิ่งไม่มีนักการศึกษาโดยตรง ปัจจุบันนอกจากเลขาธิการมูลนิธิหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ซึ่งเป็นผู้วางแผนทำโครงการและบริหารโดยตรงแล้วยังมีเจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ 1 คน และเจ้าหน้าที่ฝ่ายการศึกษา 2 คน ซึ่งนับว่าน้อยมากสำหรับการดูแลและติดตามการดำเนินงานของโรงเรียนไทยรัฐวิทยาทั่วประเทศ

ด้านการดำเนินงานของมูลนิธิโรงเรียนและการประสานงานกับมูลนิธิหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ผู้บริหารต้องการให้มีการจัดสัมมนาคณะกรรมการมูลนิธิหรือประธานของมูลนิธิโรงเรียนร่วมกับทางมูลนิธิหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เพื่อจะได้ทราบเป้าหมายวิธีดำเนินการ ปัญหา และแนวทางแก้ไข เพื่อจะช่วยให้การดำเนินงานของมูลนิธิโรงเรียน และมูลนิธิหนังสือพิมพ์ไทยรัฐเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

2.6 ด้านการจัดการเรียนการสอน โดยเฉพาะครูรับรู้ว่าโรงเรียนประสบปัญหาในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่า ครูรับรู้ว่าโรงเรียนประสบปัญหาอันดับแรกในเรื่องฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง จากการสำรวจของ ปริชาญา เวสารัชช์ (2527 : 24) พบว่า สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจมีผลสำคัญยิ่งทั้งโดยตรงและทางอ้อมต่อความพร้อมและความสนใจในการเรียนของนักเรียนและสอดคล้องกับงานวิจัยของกระทรวงศึกษาธิการ (2525 : 197-198) ที่พบว่า ปริมาณของเด็กนักเรียนที่ตกต่ำชั้นมีสูงในท้องถิ่นที่ทุรกันดาร การคมนาคมไม่สะดวก การทำมาหากินฝืดเคือง ซึ่งภาวะฝืดเคืองทางเศรษฐกิจซึ่งเป็นผลโดยตรงจากลักษณะทางกายภาพก่อนดลสะท้อนมากมายหลายประการ เป็นต้นว่า ความเจ็บไข้ได้ป่วย ปัญหาโจรผู้ร้าย ตลอดจนกำลังความสามารถและความสนใจของผู้ปกครองที่จะส่งเสริมให้เด็กได้เล่าเรียน เด็กจำนวนมากขาดแคลนอาหารที่ถูกต้องสุขลักษณะและพอเพียง ทำให้เกิดอาการป่วยไข้และมีพัฒนาการทางสมองช้ากว่าเด็กที่แข็งแรง สุขภาพดี นอกจากนี้ภาวะการขาดแคลนทำให้ไม่สามารถมีอุปกรณ์การเรียนเครื่องนุ่งห่มพอเพียง อันมีผลต่อไปให้เด็กเกิดความรู้สึกเป็นปมค้อยและขาดความมั่นใจในตนเอง (ปริชาญา เวสารัชช์ 2527 : 47)

ค่านการจัดการเรียนการสอนครูต้องการให้มีสื่อที่มีความสอดคล้องกับเนื้อหาวิชาสำหรับช่วยครู โดยเฉพาะอย่างยิ่งสื่อการเรียนที่เป็นเทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น สไลด์หรือภาพเคลื่อนไหว บทเรียนสำเร็จรูป เทปโทรทัศน์หรือภาพทัศน มากที่สุด

สำหรับผู้นำชุมชนต้องการให้มีการนำเทคนิค วิธีการ แนวความคิด อุปกรณ์และเครื่องมือใหม่ ๆ มาใช้เพื่อปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนของครูมากที่สุด

2.7 ค่านการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน ผู้นำชุมชนรับรู้ว่าโรงเรียนประสบปัญหาระดับปานกลางเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่า ผู้นำชุมชนรับรู้ว่าโรงเรียนประสบปัญหาอันดับแรกในเรื่องความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองต่อจุดประสงค์และหลักการของหลักสูตรซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ เบเลียน คีร์ริงธรรค์กุล (2527 : 104) และโยทะกา แก้วปลั่ง (2529 : 104) ที่พบว่า ปัญหาในการปฏิบัติงานค่านการให้คำปรึกษาแนะนำแก่โรงเรียนในการกำหนดแนวทางในการพัฒนาและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียนให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น เรื่องที่คณะกรรมการเห็นว่าเป็นปัญหามากที่สุดคือ กรรมการศึกษาขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร ทั้งนี้อาจสืบเนื่องจากกรรมการศึกษายังไม่เข้าใจถึงขอบข่ายหน้าที่ของตนว่าควรให้คำปรึกษาแก่โรงเรียนในค่านใดบ้าง พอกล่าวถึงหลักสูตรก็คิดว่า เป็นเรื่องที่ยังไม่เข้าใจซึ่งตามความเป็นจริงกรรมการศึกษาสามารถช่วยแนะนำโรงเรียนในการจัดการเรียนการสอนได้ เช่น การปลูกพืช การเลี้ยงสัตว์ การดนตรี และอื่น ๆ แต่กรรมการศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่าเป็นหน้าที่ของโรงเรียน ผู้บริหารและครูมีความรู้ความสามารถมากกว่าตน จึงไม่ทำหน้าที่นั้น ฉะนั้นจึงต้อง เป็นหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนที่ควรได้ชี้แจงให้กรรมการศึกษาเข้าใจ (โยทะกา แก้วปลั่ง 2529 : 3) ซึ่งวิธีดังกล่าวอาจทำในรูปของการอบรมกรรมการศึกษาเพื่อให้เข้าใจขอบข่ายหน้าที่ของตน รวมทั้งให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรที่โรงเรียนใช้ในปัจจุบัน อาจจัดอบรมในระดับกลุ่มโรงเรียนเพราะจะได้มีกำลังและความสามารถในการจัดอบรมได้ เนื่องจากกรรมการศึกษามีไม่มากเกินไปประกอบกับสิ่งแวดล้อมและปัญหาต่าง ๆ ก็คล้ายคลึงกัน

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

สำหรับผู้บริหารและครูโรงเรียนไทยรัฐวิทยา

1. โรงเรียนควรได้ทำการสำรวจความพร้อมและปัญหาเกี่ยวกับอาคารสถานที่ วัสดุและครุภัณฑ์ เสนอปัญหาที่มีและแนวทางแก้ไขให้ผู้บริหารระดับสูงหรือทางมูลนิธิหนังสือพิมพ์ไทยรัฐได้ทราบ เพื่อจะได้สนับสนุนให้ความร่วมมือจากงบประมาณในการปรับปรุงแก้ไขโดยการจัดทำเป็นข้อมูลและโครงการเพื่อให้ทราบเป็นทางการอย่างชัดเจน
2. เพื่อให้การเรียนการสอนตามหลักสูตร พ.ศ. 2521 ได้ผลตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรการจัดครูให้สอนตามกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ ควรจัดให้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถและความถนัดของครู ในกรณีที่ขาดครูผู้มีความรู้ความสามารถในการสอนวิชาเฉพาะต่าง ๆ ควรเชิญผู้เชี่ยวชาญในการสอนวิชานั้น ๆ มาให้การอบรมแก่ครู และโรงเรียนควรจัดหาวัสดุอุปกรณ์ในการผลิตสื่อการเรียนไว้บริการครูอย่างเพียงพอ การรวมกลุ่มกันทำงานด้านวิชาการ เช่น ร่วมกันผลิตสื่อการเรียน การจัดทำข้อสอบร่วมกัน จะช่วยพัฒนาวิชาการของโรงเรียนได้ดียิ่งขึ้น
3. โรงเรียนควรจัดให้มีครูแนะแนว ส่งเสริมการศึกษาเด็กนักเรียนเป็นรายบุคคลจะได้ทราบถึงเด็กนักเรียนที่มีปัญหาในค่านต่าง ๆ ซึ่งทางโรงเรียนจำเป็นต้องเข้าไปช่วยเหลือ เช่น เด็กที่ยากจนขาดแคลนอุปกรณ์ต่าง ๆ ในโรงเรียน นักเรียนที่ขาดแคลนอาหารกลางวันโดยโรงเรียนอาจดำเนินการขอความร่วมมือจากชุมชน ผู้นำท้องถิ่นรวมทั้งหน่วยราชการต่าง ๆ โดยการจัดทำเป็นข้อมูลและโครงการเพื่อเสนอให้ทราบอย่างเป็นทางการ ซึ่งย่อมจะได้รับความร่วมมือและสนับสนุนได้ดียิ่งกว่าเดิม
4. ควรจัดการประชาสัมพันธ์กับชุมชนในแง่ของการพัฒนาโรงเรียนในค่านต่าง ๆ เพื่อขอความร่วมมือกับชุมชนเพื่อให้ได้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับความพึงพอใจในการบริหารโรงเรียนของครูใหญ่ การสอนของครู การจัดกิจกรรมนักเรียน ความรับผิดชอบของครู ความเข้าใจในหลักสูตร หรือความคาดหวังอื่น ๆ เพราะข้อมูลจากชุมชนและผู้บริหารสามารถทำให้มองเห็นภาพรวม ๆ การทำงานของผู้บริหารและครูสามารถนำมาใช้ประเมินปัญหาและความต้องการในการปรับปรุงแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในโรงเรียนได้ชัดเจนขึ้น

5. โรงเรียนควรส่งผลการดำเนินงานของโรงเรียนให้มูลนิธิหนังสือพิมพ์ไทยรัฐทราบเป็นระยะ ๆ เพื่อทางมูลนิธิหนังสือพิมพ์ไทยรัฐจะได้รับทราบถึงปัญหาและความต้องการของโรงเรียนในอันที่ไ้ร่วมกันพัฒนาการดำเนินงานของโรงเรียนให้สอดคล้องกันทั้งสองฝ่าย

6. ผู้บริหารโรงเรียนควรสนับสนุนให้บุคลากรในโรงเรียนเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการที่หน่วยงานต่าง ๆ จัดขึ้น เช่น การเข้าอบรมเกี่ยวกับวิธีสอนต่าง ๆ การอบรมเกี่ยวกับการผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอน โดยเน้นประโยชน์ของการนำมาประยุกต์ใช้มากกว่ารู้ไว้เท่านั้น

สำหรับมูลนิธิหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ

1. ควรจัดให้มีการประชุมสัมมนาคณะกรรมการของมูลนิธิโรงเรียนร่วมกับทางมูลนิธิหนังสือพิมพ์ไทยรัฐเพื่อที่ทั้งสองฝ่ายจะได้รับรู้เป้าหมาย วิธีดำเนินการ และปัญหาในการดำเนินการเพื่อจะได้สนองตอบความต้องการให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

2. มูลนิธิหนังสือพิมพ์ไทยรัฐควรมีการออกแบบสำรวจปัญหาและความต้องการของโรงเรียนไทยรัฐวิทยาในคานต่าง ๆ รวมทั้งควรพยายามออกคูแลและติดตามผลงานของโรงเรียนไทยรัฐวิทยาทุกโรงเรียนอย่างน้อยสองปีต่อ 1 ครั้ง

3. ควรมีการจัดพาดูผู้บริหารโรงเรียนไทยรัฐวิทยาไปเยี่ยมชม คุงาน การจัดโครงการต่าง ๆ ของโรงเรียนที่มีผลงานเป็นที่ยอมรับและควรมีโครงการจัดอบรมครูเพื่อเพิ่มพูนสมรรถภาพการสอนอย่างสม่ำเสมอ

4. มูลนิธิหนังสือพิมพ์ไทยรัฐควรเป็นสื่อกลางในการประสานงานหรือประสานความคิดระหว่างโรงเรียนไทยรัฐวิทยาทั่วประเทศโดยทำในรูปของการให้บริการข่าวสาร การออกวารสาร หรือการดำเนินการในรูปแบบอื่น ๆ เพื่อจะได้เป็นการประชาสัมพันธ์ให้โรงเรียนไทยรัฐวิทยาทั่วประเทศได้รับข่าวสารร่วมกัน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

เนื่องจากโรงเรียนไทยรัฐวิทยาเป็นโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติที่มีความแตกต่างจากโรงเรียนประถมศึกษาโดยทั่วไปคือ การได้รับการสนับสนุนทางค่านงบประมาณจากมูลนิธิหนังสือพิมพ์ไทยรัฐในรูปของโครงการต่าง ๆ ฉะนั้นจึงน่าจะมีการวิจัยเพิ่มเติมว่า โรงเรียนไทยรัฐวิทยาแต่ละแห่งนำงบประมาณที่ได้รับไปทำอะไรที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาในโรงเรียนบ้าง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย